

GRUMS KOMMUN

RIKTLINJER

Datum
2020-03-02

Antagen av
KS

Sida
1(50)

Reviderad datum
2020-03-31

Paragraf
§ 71

Riktlinjer för handläggning för individ- och familjeomsorgen barn och unga

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. INLEDNING	4
1.1 SYFTET MED RIKTLINJERNA	4
2. INKOMNA UPPGIFTER.....	4
2.1 Förhandsbedömning	4
2.2 Barnmisshandel och sexuella övergrepp.....	6
2.3 Uppgifter rörande barn som utsatts för eller bevittnat våld	7
2.4 Beslut att ej inleda utredning	7
2.5 Om ärendet ska handläggas av annan kommun	8
3. VID VÅRDNADSHAVARES DÖD.....	9
4. UTREDNING.....	9
4.1 Förlängning av utredningstiden	10
4.2 Planera utredning	10
4.3 Inhämtande av information	11
4.4 Bedöma behov och förutsättningar för olika beslut.....	12
4.5 Analys och bedömning	13
4.6 Bedömning	13
4.7 Sammanställa beslutsunderlaget	13
4.8 Kommunering	14
4.9 Beslut	15
4.10 Beslutsmotivering.....	15
5. ÖPPNA INSATSER	16
5.1 Öppenvårdsinsatser	16
5.2 Kontaktperson/kontaktfamilj	16
5.3 Verkställighet av beslut	17
5.4 Avslut	18
6. PLACERING	18
6.1 Placering utredningshem.....	19
6.2 Placering enligt SoL	20
6.2.1 Genomförande av vården	20
6.2.2 Läkarundersökning	21
6.2.3 Den placerades skolgång	22
7. INSATS MED BARA EN VÅRDNADSHAVARES SAMTYCKE.....	23
8. FÖREBYGGANDE INSATSER ENLIGT LVU – MELLANTVÅNG	23
8.1 Förutsättningar	24
8.2 Genomförande av insats	24
8.3 Uppföljning av insats	24
8.4 Upphörande av insats	25
9. LVU.....	25
9.1 Läkarundersökning.....	25
9.2 Ansökan enligt 4 § LVU om vård enligt 2 och/eller 3 § LVU	26
9.2.1 Vård enligt 2 respektive 3 §§ LVU	27
9.2.2 Den placerades skolgång	28
9.3 Omedelbart omhändertagande.....	29
9.3.1 Underställning.....	30
9.3.2 Verkställan av det omedelbara omhändertagandet/begäran om polishandräckning	31
9.4 Om det omedelbara omhändertagandet upphävs	31
9.5 Ansökan om vård enligt LVU efter omedelbart omhändertagande enligt 6 § LVU	31

9.6 Beslut om vård enligt 2 och/eller 3 §§ LVU.....	32
9.7 Verkställighet av vård enligt 2 och/eller 3 §§ LVU	33
9.8 Begäran om polishandräckning	33
9.9 Genomförande av vården.....	33
9.9.1 Umgängesbegränsning.....	34
9.9.2 Begränsning av kontakt med förälder som inte är vårdnadshavare	35
9.9.3 Inkomna uppgifter under vårdtid	35
9.9.4 Omplacering	35
9.9.5 LVU i hemmet.....	36
9.9.6 Särskilda ungdomshem (SIS)	37
9.9.7 Alternativa placeringar	37
9.10 Vård enligt LVU kontra annan tvångsvård/beslut av andra myndigheter.....	38
9.11 Upphörande av vård enligt LVU	39
10. UPPFÖLJNING AV PLACERING	39
10.1 Omprövning.....	40
10.2 Övervägande.....	41
10.3 Att tänka på inför övervägande/omprövning.....	41
11. BEGÄRAN OM VÅRDENS UPPHÖRANDE	42
11.1 Vid vård enligt LVU.....	42
11.2 Vid vård enligt SoL	42
12. SOCIALJOUR	43
13. VÅLD I NÄRA RELATIONER.....	43
14. FLYTTNINGSFÖRBUD	43
15. YTTRANDE UNGDOMAR	44
16. UNGDOMSTJÄNST.....	45
17. ÖVERKLAGAN	45
17.1 Enskilds överklagan av kommunstyrelsens beslut	45
17.2 Kommunstyrelsen överklagar förvaltningsrättens beslut	46
18. AVSLUTA ÄRENDEN	47
19. UTLÄMNANDE AV HANDLINGAR	47
19.1 Beslut att ej lämna ut handling	48
20. DOKUMENTATION	49

1. INLEDNING

- Riktlinjerna är en del av kommunens ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete.
- Riktlinjerna är även tänkt som ett hjälpmedel för personal inom kommunens socialtjänst, vid bedömning av insatser barn och unga. Det är Socialtjänstlagen (SoL), Lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU), Socialstyrelsens föreskrifter, kommunalstyrelsens riktlinjer och den enskildes behov som ska styra den bedömning som görs. Insatser med stöd eller skydd för barn och unga ska tillförsäkra barnet eller den unge en skälig levnadsnivå.
- Informationen i riktlinjerna grundar sig på
  - Socialtjänstlag (2001:453)
  - Lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga
  - SOSFS 2014:5 - Dokumentation i verksamhet som bedrivs med stöd av SoL, LVU, LVM och LSS
  - SOSFS 2014:6 - Våld i nära relation
  - Förvaltningslagen (1986:223)
  - Befintliga och föreslagna lokala rutiner i Grums kommun.

1.1 SYFTET MED RIKTLINJERNA

- Riktlinjerna ska generera rättsäkerhet och likvärdig handläggning för de barn och unga som berörs av socialtjänstens utredningar och insatser.
- Riktlinjerna ska vara vägledning och stöd för handläggaren, från inkommen anmälan eller ansökan om insats till att ett ärende avslutas.
- Individuell bedömning ska alltid göras utifrån lagstiftningen med riktlinjerna som stöd.

2. INKOMNA UPPGIFTER

2.1 Förhandsbedömning

- Uppgifter om eventuellt behov av stöd eller skydd för ett barn kan komma till kommunstyrelsens kännedom genom ansökan från den enskilde och/eller vårdnadshavare, anmälan från förälder som inte är vårdnadshavare, annan myndighet, kommunstyrelsen själv, via anvisning från migrationsverket (gällande ensamkommande barn) eller från någon annan.
- Oavsett var uppgifterna kommer ifrån ska en förhandsbedömning göras
  - Om uppgifterna kommer från någon annan än den enskilde och/eller vårdnadshavare ska bedömning göras av om utredning ska inledas eller ej.

- Om uppgifterna är en ansökan från den enskilde/vårdnadshavare ska utredning ALLTID inledas.
- Om uppgifterna är en anvisning från migrationsverket angående ensamkommande barn ska utredning ALLTID inledas.
- Anmälan/ ansökan tas främst emot av jourhavande socialsekreterare. Om det finns en handläggare utsedd i ärendet sedan tidigare kan den direkt ta emot anmälan/ansökan för vidare handläggning.
- Om anmälan görs av en annan myndighet i samtal ska de uppmanas att komplettera med en skriftlig anmälan. OBS! Den muntliga anmälan ska hanteras per omgående, man kan inte vänta på att den skriftliga kommer in.
- En skyddsbedömning ska göras angående barnets situation SAMMA DAG en anmälan kommit in. Det ska även framgå av dokumentationen att en sådan bedömning gjorts, när den gjorts och vem som gjort den. Det är viktigt att bedömningen görs och motiveras individuellt, slentrianmässigt formulerade bedömningar får inte göras.
- Efter att uppgifterna inkommit, överlämnas de för hantering enligt följande:
  - Om ärendet är aktuellt/pågående lämnas uppgifterna till den handläggare som har ärendet.
  - Nytt ärende som inte är aktuellt lämnas till socialsekreterare som ansvarar för förhandsbedömningar.
- Om det finns behov av förtydligande av uppgifterna, bör anmälaren omgående kontaktas för kompletterande uppgifter. (Såvida anmälaren inte är anonym).
- Under en förhandsbedömning bör kontakt ske med båda vårdnadshavarna och barnet om det inte anses olämpligt. Om samtal inte genomförs med alla parter under förhandsbedömning, ska detta dokumenteras tillsammans med motivering.
- Hembesök ska inte förekomma inom ramen för en förhandsbedömning. Om man bedömer att det finns behov av att genomföra hembesök för att kunna bedöma barnets eventuella behov av stöd eller skydd, ska utredning inledas.
- För dokumentation och beslut av nya anmälningar när utredning **inte** pågår, skall alltid dokumentationsstödet "anmälan" i BBIC användas. (Gäller även om verkställighet pågår.)
- Beslut om att inleda eller inte inleda utredning skall ske inom 14 dagar från det anmälan inkom. Datum för ställningstagandet att inte inleda utredning ska framgå av dokumentationen. Om det gäller nya anmälningar i pågående utredningar ska skyddsbedömning göras avseende barnet. Vidare ska dokumenteras att anmälan hanteras inom ramen för pågående utredning. Beslut om att inte inleda utredning fattas av 1:e socialsekreterare.
- Om det i anmälan framkommer uppgifter om att barn kan ha varit utsatta för våld i nära relation alternativt upplevt våld, se punkt 2.3

2.2 Barnmisshandel och sexuella övergrepp

Se även rutiner för förhandsbedömning och utredning barn och unga.

- Konsultera Barnahus och boka eventuellt samråd. Tel tid mån-fred 8-16, 054-540 49 09, 070- 637 00 22, 054-540 49 11, 070-632 00 28. Samråden sker på barnahus, Karlbergsgatan 2A Karlstad eller via telefon. Vid samråden deltar representanter från polis, åklagare, BUP, läkare samt samordnarna på Barnahus.
- En polisanmälan om misstanke om brott är ett beslut som tas av 1:e socialsekreterare (enligt delegation). Använd socialstyrelsens blankett SoSB 50385, från deras hemsida www.socialstyrelsen.se. För förberedelse inför samråd, se Barnhusets ”uppgifter som socialtjänsten bör ha tagit reda inför ett samråd”.
- Vid samrådet är det viktigt att bestämma vad som skall ske härnäst hos de olika myndigheterna, ex vem som skall förhöras och när och vad som kan sägas till vårdnadshavare eller om ingen information skall ges överhuvudtaget och om vårdnadshavare kan följa med till Barnahus eller inte vid förhör av barnet.
- Vid barnförhöret (som sker av polis) beslutar åklagaren att utse ett juridiskt ombud – särskild företrädare att företräda barnet (istället för vårdnadshavaren) som beslutar att barnet skall förhöras utan sina vårdnadshavare. Den särskilda företrädaren är med i medhörningsrummet (ett rum bredvid där vi kan ta del av förhöret direkt) tillsammans med åklagare, BUP och socialtjänst.
- OBS! Endast juridiska ombud med uppdrag som särskild företrädare har möjlighet att fatta beslut å barnets vägnar i vårdnadshavares ställe. Om barnet ”endast” tillförordnats ett offentligt biträde, är det vårdnadshavare som fattar beslutet.
- Barnahus har som regel att det är socialsekreterarens uppgift att hämta barnet till förhöret, om inte vårdnadshavaren kan göra det. För att vårdnadshavare inte skall veta att barnet blir hämtat till förhör brukar det oftast ske på skolan, under skoldagen OBS! Innan barnet hämtas för förhör utan vårdnadshavares kännedom eller samtycke ska barnets särskilda företrädare ha fattat formellt beslut om transporten. Kontakta särskild företrädare vid behov för att säkerställa att beslutet är fattat. Om vårdnadshavaren efteråt framför kritik emot detta kan de hänvisas till barnets särskilda företrädare.
- Anledning till att flera myndighetspersoner tar del av förhöret i medhörningsrum är att barnet inte skall behöva upprepa sin berättelse till olika myndighetspersoner vid flera tillfällen samt att vi som handläggare har att ta ställning till om barnet behöver omedelbart skydd eller inte och för att ta ställning till om omhändertagande enligt § 6 LVU är nödvändigt.
- Om vårdnadshavare inte samtycker till att utredning inleds, kan utredning bedrivas med stöd av 11 kap 2 §. Vårdnadshavare och barnet ska omgående informeras om att utredning inletts. Om det inte bedöms lämpligt att informera

vårdnadshavare omgående utifrån ärendets art samt eventuell polisutredning, ska dokumenteras att information inte lämnats till vårdnadshavare samt anledningen till detta. Vårdnadshavare ska informeras så snart det anses lämpligt. Vi kan inte underlåta att berätta om inledd utredning under en längre tid med hänvisning till polisutredningen.

- Kommunstyrelsen i Grums har fattat beslut om att handläggare kan vänta högst 14 dagar med att informerar berörda parter om att utredning är inledd, gäller om någon av barnets föräldrar som är misstänkt och det pågår en förundersökning via polisen.

2.3 Uppgifter rörande barn som utsatts för eller bevittnat våld

- I Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd gällande våld i nära relationer (SOSFS 2014:14) framgår att socialtjänstens skyldigheter skärpts ytterligare rörande barn som misstänks ha varit utsatta för våld eller andra övergrepp av närstående eller som utsatts för att bevittna våld eller andra övergrepp av/mot närstående. Enligt dessa bestämmelser gäller att i de situationer som beskrivs ovan, SKA socialnämnden (i detta fall kommunstyrelsen) utan dröjsmål inleda en utredning enligt 11 kap § 1 SoL om barnets behov av stöd och hjälp.
- Detta innebär att det inte genomförs en regelrätt förhandsbedömning i dessa ärenden utan att utredning enligt 11 kap 1 § SoL inleds i direkt anslutning till att uppgifterna inkommit. Dock ska dokument förhandsbedömning i BBIC användas för att dokumentera inkomna uppgifter, skyddsbedömning samt att utredning inletts.
- OBS! Innan vårdnadshavare informeras om att utredning inletts, kan samråd genomföras med Barnahus, vidare se ovan. Vidare ska en bedömning göras tillsammans med 1:e socialsekreterare alternativt områdeschef om huruvida det finns skäl att sekretessbelägga uppgifter gentemot vårdnadshavare samt om barnet har behov av skydd innan uppgifter lämnas till vårdnadshavare. Om bedömning görs att sekretessbelägga uppgifter i förhållande till vårdnadshavare, ska formellt beslut fattas med stöd av 26 kap 1 § OSL. Beslutet fattas av utrednings- och omsorgssekreterare enligt gällande delegeringsordning.
- I ovanstående föreskrifter och allmänna råd gällande våld i nära relationer framgår vidare att i situationer som anges ovan, SKA socialnämnden (i vårt fall Kommunstyrelsen) genomföra en bedömning av risken för om barnet kommer att utsättas för eller bevittna ytterligare våld. Denna riskbedömning ska finnas tydligt dokumenterad.

2.4 Beslut att ej inleda utredning

- Efter att man samlat in tillräcklig information rörande ärendet, görs en bedömning av huruvida utredning ska inledas eller ej.
- Om beslut fattas att utredning ej skall inledas, fattas beslut i aktualiseringen om att ej inleda utredning. Delegation för detta beslut har 1:e

socialsekreterare. Denna bedömning kan göras i samråd med 1:e socialsekreterare och motiveras med orsaken till att man gör en sådan bedömning. 1:e socialsekreterare och ansvarig handläggare (beroende på vem som handlagt förhandsbedömningen) underteckna förhandsbedömningen.

- Formellt beslut att inte inleda utredning behövs inte när uppgifterna hanteras inom ramen för pågående utredning (SoL 11 kap 1 a §). De inkomna uppgifterna, skyddsbedömning vidtagna åtgärder samt bedömning ska dokumenteras i journal.
- Aktualiseringen sätts tillsammans med dokumentation samt de inkomna uppgifterna i kronologpärmerna i arkivet om familjen ej är aktuell sedan tidigare.
- Finns en personakt på barnet sedan tidigare som inte är pågående, läggs aktualiseringen med tillhörande dokumentation i denna akt.
- Finns en pågående personakt på barnet läggs aktualiseringen med tillhörande dokumentation till akten/aktuell handläggare.
- En förhandsbedömning behöver inte kommuniceras om det leder till beslut att inte inleda utredning. Förhandsbedömningen förvaras i barns akt eller sätts i kronologpärmerna om det inte finns akt.

2.5 Om ärendet ska handläggas av annan kommun

- Om det inkommer uppgifter avseende ett barn/en familj som hör till annan kommun, skickas handlingarna vidare till aktuell kommun, om det inte gäller en placering som Grums kommun är ansvarig för.
- Ta först en kontakt med handläggare i den andra kommunen för att säkerställa att handlingarna hamnar rätt.
- Sätt sedan en kopia av de inkomna uppgifterna i kronologpärmerna i arkivet tillsammans med en kort redogörelse för samtal med den andra kommunen samt när och hur handlingarna översänts. Signera dessa handlingar så att det framgår vem som gjort det.

3. VID VÅRDNADSHAVARES DÖD

- För att fastställa om den efterlevande föräldern kan tillgodose barnets behov, inleds utredning enligt 11 kap 1 § SoL. Utredningen genomförs avseende barnets situation enligt BBIC.

4. UTREDNING

- Utredning ska alltid inledas om det som kommit till kommunstyrelsens kännedom kan föranleda någon åtgärd av kommunstyrelsen. Beslut att inleda utredning enligt 11 kap 1 § SoL fattas av socialsekreterare. I de fall vårdnadshavare och ungdom (15 år) inte samtycker till att utredning enligt SoL 11 kap 1 § inleds, ska bedömning göras av om det föreligger skäl att bedriva utredning mot deras vilja. Om sådana skäl bedöms föreligga, fattas beslut om detta av handläggare. Bedömning att fortsatt bedriva utredning enligt SoL 11 kap 2 § samt motiveringen till denna bedömning dokumenteras i anteckning.
- Den kommun i vilken vårdnadshavarna är folkbokförda är utredningsberättigad kommun avseende barnet. Om vårdnadshavarna är folkbokförda i olika kommuner, är barnets folkbokföringskommun utredningsberättigad kommun. I det fall barnet stadigvarande vistas i annan kommun än folkbokföringskommunen, är viktigt att ta ställning till vilken kommun som ska anses som bosättningskommun och därmed är utredningsberättigad. Det är mycket viktigt att någon av aktuella kommuner tar på sig uppgiften att bedöma behovet av att inleda utredning, varför det i svårbedömda situationer är önskvärt att föra en dialog med den andra aktuella kommunen eller ta kontakt med IVO för att fastställa var ansvaret för att utreda barnets situation ligger.
- Då utredning bedrivs enligt 11 kap 2 § SoL, ska parterna informeras om följande:
  - Anledningen till utredningen
  - Vad en utredning innebär
  - Handläggarens namn och kontaktuppgifter. Den som berörs ska även få erbjudande om tid och plats för ett möte för att göra en utredningsplanering.
- Om bedömning görs att det inte föreligger skäl att bedriva utredning mot parternas vilja, ska detta dokumenteras i aktualiseringen samt framgå av bedömningen. Aktualiseringen avslutas utan vidare åtgärder. Det är viktigt att det framgår av dokumentation i aktualisering att bedömning gjorts att det funnits behov av att utreda barnets/den unges situation. Det ska även framgå att det inte förelegat samtycke för sådan utredning, och inte finns skäl att bedriva utredning mot parternas vilja.
- En utredning ska som längst fortgå i fyra månader från inledningsdatum. Inom denna utredningstid ska utredningen i sin helhet inkl. analys och bedömning kommuniceras med föräldrarna samt barnet. Om han eller hon är över femton år ska barnet/den unge ges möjlighet att kommuniceras utredningen. Om barnet/den unge är under femton år ska kommunikering ske utifrån det aktuella barnets ålder och mognad. I de fall barnet inte kommuniceras, skall motivering till detta skrivas i utredningen. Om utredningen avslutas utan åtgärd ska barnet kort informeras om socialtjänstens utredning och vad resultatet av denna mynnade ut i.

- Vid behov lämnas utredningen till 1:e socialsekreterare för genomläsning samt eventuella korrigeringar innan utredningen kommuniceras barnet/den unge eller vårdnadshavarna.
- Alla utredningar ska innehålla en riskbedömning, som tydligt ska dokumenteras och motiveras. Om det bedöms föreligga en risk för barnet/den unge, ska det tydligt motiveras och dokumenteras vilka åtgärder som vidtagits eller vilka insatser som föreslagits. Dessutom ska tydligt framgå av dokumentation varför föreslagna insatser inte kommit till stånd och den bedömning som gjorts gällande övervägda alternativa insatser.
- Utredning av ensamkommande barn ska bedrivas enligt samma bestämmelser som utredningar gällande andra barn och unga. Det som kan skilja utredningarna åt är att socialsekreteraren kan behöva använda tolk samt att man kan behöva involvera den gode mannen istället för föräldrar. Att föräldern inte befinner sig i Sverige utesluter dock inte möjligheten att föräldern kan eller bör vara delaktig i utredningen. Om och hur föräldern kan vara delaktig måste bedömas i varje enskilt ärende.

4.1 Förlängning av utredningstiden

- Om det av någon anledning finns särskilda skäl att förlänga utredningstiden, kan detta göras med stöd av SoL 11 kap 2 §. Denna bedömning görs i samråd med 1:e socialsekreterare barn och familj. Delegation för beslutet har områdeschef på barn och familj. Beslutet fattas formellt i verksamhetssystem samt dokumenteras i aktanteckning. Beslut om förlängd utredningstid får inte fattas i avvaktan på sammanträde i utbildnings- och omsorgsutskottet.
- Vårdnadshavarna och eventuellt barnet/den unge (om han/hon är över femton år gammal) informeras snarast om att beslut fattats att förlänga utredningstiden samt motiveringen till beslutet. Det är viktigt att det framgår av dokumentationen att parterna informerats om att detta beslut fattats. Beslut att förlänga utredningstiden är inte ett överklagningsbart beslut.

4.2 Planera utredning

- I samband med att man inleder utredning skall en utredningsplan upprättas. Denna syftar till att hjälpa handläggaren att strukturera upp utredningsarbetet samt ge de berörda parterna en överblick över vilka kontakter som ska tas under utredningstiden samt vilka frågeställningar utredningen ska besvara.
- Utredningsplanen ska besvara frågorna *Vad ska utredas?* Samt *Hur ska svaren hittas?* Av utredningsplanen ska framgå vilka områden inom barnets behov samt föräldrarnas förmåga och familj och miljö man har för avsikt att belysa i utredningen. Vidare ska framgå vilka kontakter som kommer att tas under utredningstiden samt vilka ytterligare sätt som kommer att användas för att inhämta information till utredningen.

- Parterna ska vara delaktiga i upprättandet av utredningsplanen samt kommuniceras den färdiga utredningsplanen. Önskvärt är att man tillsammans går igenom den skriftliga utredningsplanen. Parternas samtycke skall registreras i aktanteckning. Om parterna inte vill underteckna utredningsplanen, alternativt inte samtycker till att utredning bedrivs enligt SoL 11 kap 1 §, är det mycket viktigt att det framgår av dokumentationen att utredningsplanen kommunicerats samt när detta gjorts och parternas uppfattning om utredningsplanen.
- I utredningsplanen ska tydligt framgå hur barnet informerats samt fått möjlighet att uttrycka sin åsikt. Om barnet inte varit delaktig i utredningsplaneringen, ska detta tydligt motiveras i dokumentationen (både utredningsplanen och journalanteckningar). Om bedömning gjorts av socialtjänsten att det inte varit lämpligt att involvera barnet i utredningsplanen, ska detta tydligt dokumenteras och motiveras.
- I det fall det inkommer nya uppgifter som gör att utredningsplanen förändras, ska noga dokumenteras varför och på vilket sätt utredningsplanen reviderats. Om förändringarna är omfattande, upprättas ny utredningsplan. Vårdnadshavarna och eventuellt barnet/den unge informeras om den reviderade utredningsplanen.

4.3 Inhämtande av information

- Man bör eftersträva att inhämta den information som krävs för man ska kunna göra en bedömning av den enskildes behov och formulera ett uppdrag till den utförare som ska utföra eventuella insatser för att tillgodose den enskildes behov. Enligt gällande lagstiftning, ska utredningen inte göras mer omfattande än ärendet kräver.
- I utredningen ska utredningssamtal hållas med barnets föräldrar. Utredningssamtal hålls med föräldrarna separat eller gemensamt, beroende på vad som anses mest gynnsamt för ärendet. I det fall man av någon anledning väljer att inte samtala med en av eller båda föräldrarna, skall anledningen till denna bedömning dokumenteras noga. Detsamma gäller om någon av föräldrarna väljer att inte medverka till utredningen.
- Vidare bör man inom ramen för en utredning göra minst ett hembesök för att möta barnet och föräldrarna i deras hemmiljö, om detta inte är uppenbart olämpligt av något skäl. Om så är fallet, ska detta dokumenteras.
- I samband med utredning bör utredarna träffa barnet/den unge både med och utan vårdnadshavarna.
- Samtal med barnet/den unge bör hållas om det inte är uppenbart olämpligt med anledning av exempelvis barnets ålder. Det är av yttersta vikt att barnet får möjlighet att komma till tals, dock ska detta naturligtvis ske utifrån barnets ålder och mognad. Det är viktigt att komma ihåg att barnet har rätt att uttrycka sin uppfattning, men inte skyldighet. Barnet har alltid rätt att avböja samtal. Det är viktigt att det framgår av dokumentation varför samtal inte förts med

barnet och vilka åtgärder som vidtagits för att så långt som möjligt klarlägga barnets inställning. Vid mycket låg ålder hos barnet, kan man få information från barnet exempelvis genom observation av barnet tillsammans med sina föräldrar. Om föräldrarna inte samtycker till att samtal förs med barnet, kan samtal ändå föras med barnet enligt 11 kap 10 § 3 st. SoL. Det ska då föreligga särskilda skäl och det är viktigt att noga dokumentera varför man beslutat att samtala med barnet mot föräldrars vilja. En bedömning att samtala med barnet utan vårdnadshavarnas vilja ska alltid föregås av samråd med 1:e socialsekreterare alternativt områdeschef.

- I de fall det framkommer, eller finns tidigare kännedom om att barnet haft en kontakt med socialtjänst i annan kommun, kan information inhämtas från den tidigare kommunen. I möjligaste mån ska samtycke inhämtas från vårdnadshavare och den unge om han eller hon är över femton år. Samtycke att inhämta tidigare information dokumenteras i akten. Begäran om handlingar enligt 14 kap 1 § SoL med anledning av utredning enligt 11 kap 1 § SoL ska lämnas skriftligen till den kommun från vilken handlingarna begärs.
- Andra kontakter som tas är ex konsultation med förskola/skola, referenssamtal till barn- och ungdomspsykiatri, BVC, MVC eller andra aktörer som kan ha uppgifter som är av intresse för utredningen.
- Vilka kontakter som tas under utredningen i övrigt styrs av de frågeställningar utredningen ska besvara. I första hand tas de kontakter parterna samtycker till.
- I det fall någon/några av parterna inte samtycker till att vissa kontakter tas, görs en bedömning av om det föreligger skäl att inhämta uppgifter mot parternas vilja. Sådan bedömning görs i samråd med 1:e socialsekreterare alternativt områdeschef. Det krävs att de inhämtade uppgifterna är av stor vikt för utredningen för att ett sådant beslut ska fattas. Information inhämtas då i enlighet med SoL 11 kap 2 §. Denna bedömning dokumenteras, parterna informeras om att uppgifter kommer att inhämtas, om det inte är uppenbart olämpligt att informera parterna om detta. Om man av någon anledning väljer att inte informera parterna om att uppgifter inhämtas enligt SoL 11 kap 2 §, ska detta noga dokumenteras i akten tillsammans med den bedömning som föranleder detta ställningstagande. Beslut att inhämta uppgifter enligt 11 kap 2 § SoL är inte överklagningsbart.
- För inhämtande av uppgifter finns dokumentationsstöd i BBIC för konsultation och utlåtande gällande hälso- och sjukvård, tandvård, förskola/skola.

4.4 Bedöma behov och förutsättningar för olika beslut

- Efter att information samlats in ska bedömning göras av barnets behov samt utredningens frågeställningar besvaras. För att kunna göra en uttömmande bedömning av det enskilda barnets eventuella behov av stöd eller skydd från socialtjänsten krävs att en analys samt en bedömning görs.

4.5 Analys och bedömning

- Analys och bedömning består av att redogöra för vilka risk- och skyddsfaktorer som kan identifieras i utredningen.
- I analysen ska utredaren redogöra för på vilket sätt vissa händelser, situationer eller omständigheter utgör riskfaktorer eller skyddsfaktorer för barnet. Mer information om analys finns att läsa i socialstyrelsens *bok "barn och unga i socialtjänsten"*.
- I analysen kan med fördel barnets situation kopplas till rekvisit i lag.
- Analys och bedömning görs i tre steg, bedömning av risk och skydd, bedömning av behov samt bedömning av mottaglighet. Dessa tre steg beskrivs närmare i BBIC grundbok och Metodstöd.

4.6 Bedömning

- Bedömning av om behov av stöd eller skydd föreligger samt vilka insatser/åtgärder som föreslås görs av respektive handläggare tillsammans med eventuell medhandläggare. Bedömning görs med fördel i samråd med 1:e socialsekreterare.
- Då utredningen avslutas utan åtgärd, skall detta ske i samråd med 1:e socialsekreterare, som även har delegation avseende detta beslut. 1:e socialsekreterarer skall även underteckna utredningen tillsammans med ansvariga handläggare.
- I de fall man bedömer att det finns en oro för barnets situation samt ett behov av insatser, men vårdnadshavarna inte samtycker till sådana insatser, ska socialtjänstens bedömning av behovet samt förslag till beslut framgå av bedömningen. Varför bedömda insatser inte är aktuella, beskrivs. Här ska även beskrivas vilka konsekvenser som riskerar att uppstå om barnet/den unge inte får de insatser som bedömts nödvändiga för att han/hon ska kunna få sina behov tillgodosedda.
- Det är viktigt att utredningens analys och bedömning besvarar utredningens frågeställningar, som redovisats i utredningsplanen.
- I det fall utredningen avslutas med beslut om placering, ska nätverksplacering ALLTID övervägas. Det ska tydligt framgå av dokumentation att bedömning gjorts samt varför det eventuellt inte bedöms vara aktuellt med nätverksplacering.

4.7 Sammanställa beslutsunderlaget

- I utredningen skall framgå den information som samlats in under utredningstiden och som bedöms viktig för att kunna göra en bedömning. Utredningen skall skrivas i enlighet med BBIC och det är viktigt att all

information av vikt finns redogjord i utredningen. Grums har en egen utredningsmall, finns i procapita. Mallen skall klistras in i befintligt beslutsunderlag i BBIC.

Det är inte nödvändigt att all information i aktanteckningar finns i utredningsformuläret. Det är ansvarig handläggare som bedömer vilken information som ska redogöras för i utredningsdokumentet. Utredningen kan med fördel lämnas för genomläsning till 1:e socialsekreterare under utredningens gång för stöd i denna bedömning.

- Under respektive rubriker ska redogöras vårdnadshavares/barnets/andra aktörers uppgifter, inte socialtjänstens egna tolkningar. Socialtjänstens iakttagelser redovisas utslutande under rubriken med samma namn. Reflektioner och bedömningar redovisas under rubrikerna analys och bedömning.
- I utredning samt journalanteckningar ska tydligt framgå hur barnet informerats och fått möjlighet att uttrycka sin åsikt. Om detta inte skett, ska tydligt framgå en bedömning samt motivering varför detta inte skett.
- I bedömningen ska beskrivas hur socialtjänsten uppfattar barnets situation, hur risk- och skyddsfaktorer balanseras i barnets situation samt om det föreligger behov av skydd och stöd för barnet samt vilka insatser/åtgärder socialtjänsten föreslår.
- Man kan använda metodstöd i BBIC som stöd i utredningsskrivandet. Där framgår hur man från socialstyrelsens sida tänkt att informationen ska fördelas i en utredning. Dessa finns att hämta under rubriken dokument i navigatorn för BBIC i Procapita.
- Om man under utredningsprocessen gör bedömning att det troligen kommer att behövas vård enligt LVU för barnet/den unge, ska omedelbart en anmälan om behov av offentliga biträden skickas till förvaltningsrätten. Ansvarig handläggare ansvarar för att anmälan om behov av offentliga biträden skickas till förvaltningsrätten. Dokumentera i akten att sådan anmälan skickats till förvaltningsrätten. Samtliga handlingar som ska skickas till förvaltningsrätten ska skickas via säker epost till domstolen.

4.8 Kommunikering

- Utredningen i sin helhet inklusive analys och bedömning samt förslag till beslut skall kommuniceras med vårdnadshavarna/god man/förvaltare samt barnet/den unge innan utredningen avslutas. Det finns en möjlighet för socialtjänsten att inte kommunicera utredningens bedömning, om det föreligger en hotbild eller andra mycket starka skäl som talar för att man inte kommunicerar bedömningen. Bedömning att inte kommunicera bedömningen görs i samråd med 1:e socialsekreterare alternativt områdeschef.
- Önskvärt är att utredningen kommuniceras muntligt samt skriftligt. Av dokumentation ska framgå på vilket sätt parterna kommunicerats utredningen, alternativt hur de erbjudits kommunikering. Om föräldrarna vill ha utredningen

hemskickad, skickas utredningen per post, alternativt hämtas ut i socialtjänstens reception.

- I utredningsdokument samt journalanteckningar ska framgå hur barnet informerats, kommunicerats samt fått möjlighet att uttrycka sin åsikt. Om barnet inte informerats eller getts möjlighet att uttrycka sin åsikt, ska det tydligt framgå såväl motivering till detta samt den bedömning som ligger till grund för ställningstagandet.
- Det ska tydligt framgå av som journalanteckningar att handläggaren gått igenom utredningen tillsammans med parterna samt parternas uppfattning. Om detta inte skett, ska detta tydligt motiveras i dokumentation.

4.9 Beslut

- Beroende på delegationsordningen, fattas beslut av respektive socialsekreterare, 1:e socialsekreterare, områdeschef, utbildning-och omsorgsutskott eller kommunstyrelsen. I de fall då beslut skall fattas av annan än aktuell handläggare, gör handläggaren ett förslag till beslut, vilket dokumenteras i utredningen. Oavsett vem som fattar beslutet, ska detta efter fattat beslut registreras i verksamhetssystemet. Det är ansvarig handläggare som tillses att beslutet registreras oavsett vem som är beslutsfattare.
- Vid beslut som ska fattas av utbildning-och omsorgsutskott eller kommunstyrelsen, ska underlag för detta beslut samt förslag till beslut skickas till utbildning- och omsorgsekreterare. Om detta av särskilda skäl inte är möjligt, ska en kontakt tas med utbildning- och omsorgsekreterare avseende detta.
- Vid beslut som går emot den enskildes vilja och som är överklagningsbara, ska beslutet kommuniceras skriftligt tillsammans med besvärshänvisning. Om beslutet fattats av utbildning-och omsorgsutskott eller kommunstyrelsen, ska sammanträdesprotokoll från sammanträde bifogas. Det ska framgå av dokumentation att beslutet kommunicerats skriftligt samt att besvärshänvisning lämnats.

4.10 Beslutsmotivering

- Enligt 20 § förvaltningslagen ska alltid en beslutsmotivering göras. Detta är därför inte en rubrik som kan väljas bort ur dokumentet beslut. Det ska framgå vad som ligger till grund för det beslut som fattas. Mer att läsa om detta finns i boken *"Barn och unga i socialtjänsten"* samt i boken *"Handläggning och dokumentation"*.

5. ÖPPNA INSATSER

5.1 Öppenvårdsinsatser

- Beslut om bistånd enligt 4 kap 1 § SoL i form av öppenvårdsinsats (ex boendestöd, hemterapeut) fattas av socialsekreterare.
- I samtliga öppna insatser, ska finnas en genomförandeplan som beskriver hur insatsen ska genomföras, vem som ansvarar för olika områden i genomförandeplanen samt tid för uppföljning.
- Efter att beslut fattats om bistånd enligt SoL 4 kap 1 § i form av öppenvårdskontakt, lämnas ett uppdrag till 1:e socialsekreterare för utdelning i öppenvården. Då utsedd kontakt i öppenvårdsgruppen finns, görs tillsammans med socialsekreterare en genomförandeplan för ärendet. Ansvar för att den upprättas ligger på utföraren. Då kontakt i öppenvårdensgruppen utsetts, upprättas gemensamt ett inledande möte med utredare, insats handläggare, den enskilde/vårdnadshavaren samt utförare. I detta möte fastställs hur insatsen ska utformas samt genomföras. Eventuell revidering av genomförandeplanen kan vara nödvändig efter att det inledande mötet hållits.

5.2 Kontaktperson/kontaktfamilj

- Beslut om bistånd enligt 4 kap 1 § SoL i form av kontaktperson/kontaktfamilj fattas av socialsekreterare. Sådana insatser kräver alltid samtycke från vårdnadshavarna och, om den unge fyllt 15 år, av den unge själv.
- För barn som har fyllt 15 år får utbildning- och omsorgsutskottet besluta om öppna insatser även utan vårdnadshavarens samtycke, om det är lämpligt och barnet begär eller samtycker till det. Detta regleras i 3 kap 6a § SoL. I det fall beslut fattas mot vårdnadshavarens vilja, ska detta samt motiveringen till beslutet framgå av dokumentationen.
- Efter att beslut fattats om bistånd enligt 4 kap 1 § SoL i form av kontaktperson/kontaktfamilj, genomförs ett inledande samtal med barnet/den unge, vårdnadshavare samt uppdragstagare och ansvarig handläggare. Det är ansvarig handläggare som ansvarar för att mötet kommer till stånd samt som ansvarar för mötets utformning. Under mötet ska upprättas en genomförandeplan som ska styra insatsen. Genomförandeplan är obligatorisk och ska finnas i alla insatser.
- Kontaktpersonen/kontaktfamiljen ska vara utredda av socialtjänsten och det ska upprättas ett avtal som reglerar vad uppdraget ska innehålla.
- Vilken familj som tillsätts som kontaktfamilj utifrån det beviljade biståndet är ett verkställighetsbeslut och därför inte överklagningsbart. Socialtjänsten beslutar vilken familj som ska ges uppdrag som kontaktfamilj. I de fall vårdnadshavarna har önskemål om en specifik familj, ska de informeras om att hänsyn kommer att tas till deras önskemål, men att de inte kan välja vilken kontaktfamilj som

socialtjänsten ska ge uppdrag åt. Av bedömning ska framgå att socialtjänsten bedömer att barnet kan få behoven tillgodosedda med den föreslagna familjen och att det bedöms vara i enlighet med barnets bästa. I det fall familjens önskemål om utförare inte kan tillgodoses, lämnas ett delavslag tillsammans med biståndsbeslutet tillsammans med besvärshänvisning. Eventuell inkommen överklagan hanteras i sedvanlig ordning. Det är sedan upp till Förvaltningsrätten att besluta om eventuell avvisning av överklagan.

- I de fall vårdnadshavarna är missnöjda med handläggningen eller beslutet, ska de informeras om att de kan välja att lämna in klagomål om de är missnöjda med hanteringen av ärendet. Klagomål kan lämnas till kommunen via områdeschef eller via klagomålsblankett vi kommunens hemsida. Klagomål kan även lämnas till Inspektionen för vård och omsorg (IVO). Den enskilde ska informeras om denna möjlighet.

5.3 Verkställighet av beslut

- Inför verkställighet av beslutet, ska ett uppdrag skickas till den utförare via 1:e socialsekreterare, som ska verkställa insatsen. Använd blankett uppdrag i BBIC.
- Det ska tydligt framgå av dokumentation när man verkställt beslutet. Beslut om insats ska verkställas inom tre månader från fattat beslut. Detta innebär att insatsen i praktiken ska ha startat upp inom denna tidsram.
- Uppföljning av genomförandeplanen görs kontinuerligt, minst en gång per år eller vid behov. Vid uppföljning närvarar barnet/den unge, vårdnadshavare, handläggare samt utförare av insatsen (kontakt i öppenvården/kontaktperson/kontaktfamilj). Samtal med barnet/den unge bör ske enskilt.
- I samband med uppföljning ska följande ingå:
  - Gå igenom mål, delmål i genomförandeplan,
  - Vilka mål har uppnåtts ?
  - Vilka ev nya mål tillkommer ?
  - Gör en bedömning om insatsen fortfarande behövs eller om den skall avslutas.
- För att en insats ska kunna avslutas, krävs att barnet/den unge och/eller vårdnadshavare önskar och samtycker till avslut av insatsen alternativt att det tydligt kan visas i dokumentation att det inte längre föreligger behov av insatsen.
- I samband med uppföljning, dokumenteras uppföljningsmötet i akt. Delar av formuläret *uppföljning av öppenvårdsinsatser* skall följas. Vidare ska ny genomförandeplan revideras. Av uppföljning ska framgå om insatsen ska förändras och i så fall hur, hur omfattningen ska vara fram till nästa uppföljningsmöte samt vad som motiverar eventuell förändring av omfattningen.

- Omprövning av insatsen registreras i verksamhetssystem genom att fatta beslut om omprövning av insatsen. Detta beslut dateras med datum för omprövningen.

5.4 Avslut

- Vid insatsens avslut ska tydligt framgå en motivering till att insatsen avslutas, dvs om insatsen avslutas på grund av att det inte längre föreligger ett samtycke eller om det inte längre föreligger ett behov av insatsen. En bedömning ska göras av om målen uppnåtts. Vidare ska dokumenteras om det finns kvarvarande behov som gör att ett fortsatt motiveringsarbete ska föras gentemot den enskilde.

6. PLACERING

- Placering ska genomföras i samförstånd med barnet/den unge och vårdnadshavare/särskilt förordnad vårdnadshavare och/eller God man.
- I samband med att insatser enligt 4 kap 1 § SoL inleds och verkställs, ska tydligt framgå att handläggaren gått igenom bedömning samt förslag till insats med parterna och fått samtycke. Detta gäller även i samband med varje enskilt moment, såsom läkarundersökning och liknande.
- I samband med att insatser enligt 4 kap 1 § SoL inleds och verkställs, ska det tydligt framgå av dokumentation hur barnet informerats samt fått möjlighet att uttrycka sin åsikt. I det fall detta inte skett, ska tydligt dokumenteras och motiveras varför. Detta gäller även i samband med varje enskilt moment, såsom läkarundersökning.
- Utredningen om barnet (BBIC) ska till utskott för beslut (4:1 SoL /ansöka LVU)

Vid familjehemsplacering lämnas familjehemsutredning till utskott, ingår inte i barnavårdutredningen. Familjehemmet lämnas medgivande att ta emot just den/det ungdomen/barnet i sitt hem. Beslutet som fattas av utbildning-och omsorgsutskottet ska registreras i verksamhetssystem. Ansvarig socialsekreterare ansvarar för att registrera beslutet i verksamhetssystemet.

- Vårdplan ska bifogas utredningen till utskottet. Vårdplanen upprättas enligt den mall som finns i BBIC och ska undertecknas av vårdnadshavare.
- I samband med att placeringen genomförs, ska placeringsinformation (enligt mall i BBIC) lämnas till familjehemmet eller HVB-hemmet. Placeringsinformationen ska fyllas i tillsammans med vårdnadshavare och barnet/den unge om det inte är uppenbart olämpligt. I så fall ska anledningen till detta dokumenteras noga.

- En genomförandeplan (BBIC) ska alltid upprättas för barn och unga som vårdas i familjehem och på HVB-hem. Av genomförandeplanen ska framgå hur insatserna ska bedrivas, vilka åtgärder som planeras vad gäller skolgång och stöd i umgänget med anhöriga och andra närstående. Genomförandeplanen ska upprättas tillsammans med barnet/den unge och vårdnadshavare, kopia lämnas till berörda parter.
- Avtal (arvode/omkostnad) ska skrivas med familjehemmet (vidare se rutin för utredning av uppdragstagare)
- Underlag ersättning skall till lönekontoret (vidare se rutin för utredning av uppdragstagare)
- I samband med placering i familjehem, ska överlämningsmöte genomföras med aktuell skola. I det fall placeringen innebär byte av skola, ska mötet genomföras med både avlämnande och mottagande skola. För mer information, läs "Samverkansrutiner skola-socialtjänst". [www.regionvarmland.se/nya perspektiv/ barn och unga](http://www.regionvarmland.se/nya_perspektiv/barn_och_unga). Använd följande blanketter;
  - Socialtjänstens information till skolan.
  - Samtycke till överföring av elevhälsojournal, skrivs på av vårdnadshavare och lämnas till nya skolan.
  - Pedagogiskt överlämningsunderlag med bilagor. Uppgifter för gamla skolan att överlämna till nya skolan.
  - Handlingsplan för skyddade personuppgifter/hemlig vistelseort.
- Om placeringen beräknas pågå mer än 6 månader, ska ändring av barnets folkbokföringsadress göras. Anmälan om adressändring undertecknas av vårdnadshavare och sänds till skattemyndigheten. www.skatteverket.se
- Vidare ska omställning av barnbidraget skickas till försäkringskassan. Blankett för detta finns på www.forsakringskassan.se (För omställning av barnbidrag behövs inte vårdnadshavarnas underskrift.) Görs omgående om det inte finns särskilda skäl att inte göra det, ex om vårdnadshavaren vid placering står för vissa utgifter.
- Placerade barn ska erbjudas enskilda samtal med sin socialsekreterare regelbundet. Barnets inställning till samtal ska dokumenteras.

6.1 Placering utredningshem

- Ett barn kan placeras tillsammans med en eller både sina föräldrar på ett utredningshem i syfte att ingående utreda föräldrarnas förmåga att tillgodose barnets behov. I de fall ett barn placeras tillsammans med en eller båda föräldrar för utredning eller observation på ett utredningshem, skall den/de av föräldrarna som vistas tillsammans med barnet på utredningshem utredas samt beviljas SoL Placering för egen del avseende vistelsen, dokumenteras i egen akt.

- Placering av barnet tillsammans med föräldrarna på utredningshem genomförs alltid med stöd av SoL 4 kap 1 § och kräver alltid samtycke av föräldrarna. Om bedömning görs att sådan placering är nödvändig och föräldrarna/vårdnadshavarna inte samtycker, ska en bedömning göras av huruvida det föreligger skäl för andra insatser än frivilliga avseende barnet. Det är mycket viktigt att denna bedömning dokumenteras noga.

6.2 Placering enligt SoL

- Placering av ett barn utanför hemmet kan göras med samtycke av vårdnadshavarna och/eller den unge själv. I dessa fall ses placeringen som ett bistånd som lämnas i enlighet med SoL 4 kap 1 §.
- Beslut om placering av barn/unga fattas av kommunstyrelsens utbildning- och omsorgsutskott. Om ärendet är brådskande och beslutet från kommunstyrelsens utskott inte kan avvaktas, kan områdeschef fatta beslut om tillfällig placering i familjehem under utredningstid samt tillfällig placering i hem för vård eller boende i avvaktan på nästkommande sammanträde för utskottet.
- I utredningen dokumenteras ett förslag till beslut.
- Efter att beslut fattats av områdeschef respektive utskott, skall detta registreras i verksamhetssystem. Administratör och handläggare ansvarar för att beslutet registreras i verksamhetssystemet.
- I samband med placering av ett barn/ungdom enligt SoL 4 kap 1 § fattas inget särskilt placeringsbeslut. Istället framgår av beslut om placering var det är tänkt att barnet ska beredas vård.
- Vårdplan ska alltid finnas i ärenden som rör placeringar av barn. Av vårdplanen ska framgå om barnet/den unge och vårdnadshavarna samtycker till den föreslagna vårdplanen eller inte. Om parterna samtycker till den föreslagna vårdplanen, ska denna finnas undertecknad i akten.
- För barn placerade i familjehem, ska enligt 6 kap 7 c § SoL en särskild barnsekreterare utses för barnet, delegat på detta är 1:e socialsekreterare. Att särskild socialsekreterare utsetts för barnet samt vem som utsetts ska tydligt framgå av dokumentationen.

6.2.1 Genomförande av vården

- I samband med placeringar av barn ska bedömning alltid göras avseende nätverksplacering. Om detta inte anses lämpligt utifrån barnets vårdbehov och omständigheter i övrigt, ska denna bedömning noga dokumenteras.
- Vid placering av barn/unga ska närhetsprincipen särskilt beaktas. Huvudregeln bör vara att barn som placeras utanför hemmet bör ges möjlighet att ha närhet

till sina föräldrar och sitt övriga nätverk. Detta ska dock alltid ställas mot barnets bästa i en bedömning. Om det krävs utifrån en skyddsaspekt avseende barnet, ska detta ha företräde framför närhetsprincipen. Denna bedömning ska noga dokumenteras.

- Vid placering av syskon ska en separation av dessa så långt det är möjligt undvikas, om det inte av särskilda skäl bedöms nödvändigt utifrån barnens bästa att de ges vård av olika vårdgivare. Denna bedömning ska noga dokumenteras.
- I samtliga placeringar i familjehem ska utöver vårdplanen finnas en aktuell genomförandeplan som reglerar hur vården ska bedrivas, vad som är kommunstyrelsens respektive vårdgivarens ansvar. Vid placering på HVB-hem upprättar socialsekreteraren ett uppdrag som lämnas till HVB-hemmet. Det är sedan HVB-hemmet som upprättar genomförandeplanen tillsammans med barnet/den unge. Vidare ska regleras när och hur insatsen ska följas upp samt vilka kriterier som ska vara uppfyllda för att vården ska kunna avslutas. Mer om detta finns att läsa i socialstyrelsens bok *"Barn och unga i socialtjänsten"*. Observera att det här står att man *bör* upprätta genomförandeplan, vilket även framgår av dokumentationsföreskrifter. Dock är genomförandeplan obligatoriskt i arbete enligt BBIC och ett krav från inspektionen för vård och omsorg.
- I samband med placeringar av barn, har kommunstyrelsen ett ansvar för att den unges behov av umgänge med föräldrar och vårdnadshavare så långt möjligt tillgodoses. Skriftlig umgängesplanering ska upprättas med vårdnadshavarna och/eller barnet/den unge och följas upp samt revideras vid behov. Om vårdnadshavarna eller barnet/den unge kräver ändring av umgängesplaneringen, ska uppföljning av planeringen ske omgående. Grundregeln är att umgänge med vårdnadshavarna alltid upprättas tillsammans med dessa. Om vårdnadshavarna efter diskussion ändå valt att samtycka till gällande umgängesplanering, ska detta noga dokumenteras.

6.2.2 Läkarundersökning

- Barn som ska placeras i familjehem/HVB-hem med stöd av 4 kap 1 § SoL bör genomgå särskild läkarundersökning. Det är alltid önskvärt att läkarundersökning genomförs av barnet. Dock är viktigt att poängtera att det kräver vårdnadshavarens samtycke vid placering enligt SoL. Om vårdnadshavarna inte samtycker till sådan läkarundersökning, kan det inte genomföras med tvång. Det är viktigt att i dessa fall dokumentera varför barnet inte genomgår läkarundersökning innan placering. Barnet ska företrädesvis genomgå läkarundersökning innan placering genomförs, om situationen inte är så brådskande att tid inte finns för detta innan placering. Det ska i så fall framgå av dokumentation när läkarundersökning ska genomföras samt varför detta inte kan genomföras innan placering. Särskilda anvisningar för läkarundersökning finns i dokumentationsstöd från BBIC.
- Läkarundersökning genomförs för Grums kommun av Gripens vårdcentral i Karlstad. Begäran om läkarundersökning sker via telefon. För vidare

information, se separat dokument rörande rutin vid läkarundersökning i samband med familjehemsplacering, länsöverenskommelse.

6.2.3 Den placerades skolgång

- I samband med att ett barn placeras, ska kontakt tas med mottagande skola för att boka en tid för möte i enlighet med de samverkansrutiner som upprättats mellan skola och socialtjänst. Mötet ska hållas inom två veckor efter att barnet placerats, om inte överenskommelse träffats mellan parterna att senarelägga mötet. Socialtjänsten ska dock ta kontakt med ansvariga rektorer utan dröjsmål då det beslutats om alternativt genomförts placering. Ansvarig socialsekreterare bjuder in till mötet samt bedömer var det lämpligast ska äga rum. De som ska bjudas in är avlämnande skola samt mottagande skolan. Ansvarig socialsekreterare kontaktar rektor med en inbjudan, rektor har sedan ansvar för att ta med de personer han/hon anser lämpligt utifrån ärendet. För vidare instruktioner avseende detta, se dokument "Regional samverkansrutin vid familjehemsplacering".
- Kommunstyrelsen har under placeringstiden ansvar för att ett barn som är placerat i familjehem får tillgång till skolgång och det stöd han/hon har behov av i detta avseende. I de fall barnet/den unge har behov av stödinsatser i skolan under skoldagen, är det dock skolans ansvar att tillse att barnet får dessa behov tillgodosedda. Detta då placerade barn har samma rättigheter till stöd i skolgång som andra barn som placerats i kommunen.
- Vid placering på HVB ska undersökas om HVB-hemmet har tillstånd att bedriva särskild skola eller om ansvaret för den praktiska skolgången även fortsatt åligger hemkommunen. I så fall ska ett samarbete med skolan i hemkommunen upprättas för att man ska kunna tillförsäkra att den unge fullgör sin skolplikt.
- Skolan i barnets hemkommun ska betala en skolpeng till den kommun där barnet är placerat.

6.3 Avslut

- Vid avslut av placering ska ett avslutande möte hållas med samtliga parter, dvs barn, vårdnadshavare, utförare. I samband med avslut kan formuläret *Uppföljning av vård* fyllas i.
- I de fall en placering enligt 4 kap 1 § SoL ska avslutas med att den enskilde uppnått vuxen ålder och flyttar till eget boende, användas utredningsmaterialet På Väg, som finns i BBIC. Det ska tydligt framgå om den enskilde har behov av insatser från socialtjänsten även efter avslutad placering. Om den enskilde avböjer sådana insatser, ska detta tydligt dokumenteras.
- Vid placeringens avslut ska tydligt framgå en motivering till att vården avslutas. En bedömning ska göras av om målen uppnåtts. Vidare ska

dokumenteras om det finns kvarvarande behov som gör att ett fortsatt motiveringsarbete ska föras gentemot den enskilde.

7. INSATS MED BARA EN VÅRDNADSHAVARES SAMTYCKE

- Om ett barn står under vårdnad av två vårdnadshavare och bara den ena samtycker till en åtgärd till stöd för barnet, får utbildning- och omsorgsutskottet med stöd av 6 kap 13 a § FB besluta att åtgärden får vidtas utan den andra vårdnadshavarens samtycke om det krävs med hänsyn till barnets bästa och åtgärden gäller
  1. psykiatrisk eller psykologisk utredning eller behandling som omfattas av hälso- och sjukvårdslagen
  2. behandling i öppna former som ges med stöd av 4 kap. 1 § socialtjänstlagen
  3. utseende av en kontaktperson eller en familj som avses i 3 kap. 6 b § första stycket *socialtjänstlagen* eller
  4. en insats enligt 9 § 4, 5 eller 6 LSS.
- När en förälder ansöker om att kommunstyrelsen ska bevilja insats för barnet enligt ovanstående, inleds en utredning enligt 11 kap 1 § SoL. Utredningen bedrivs på samma sätt som andra utredningar, vidare se under rubrik 4. Utredningen syftar till att göra en bedömning av om det är till barnets bästa att kommunstyrelsen beslutar att barnet ska ges insatser mot en vårdnadshavarens vilja.
- Beslut att bevilja insats mot en vårdnadshavarens vilja fattas av utskott. Utredningen samt förslag till beslut lämnas till utbildning- omsorgssekreterare innan utskottets sammanträde.
- Ett beslut om insatser enligt 6 kap 13a § FB får överklagas till förvaltningsrätten. Överklagan sker enligt de rutiner som finns i kommunen, vidare se under rubrik 17.
- Beslut att bevilja insats mot en vårdnadshavarens vilja gäller omedelbart. Rätten får dock bestämma att dessa beslut ska gälla först sedan det har vunnit laga kraft.

8. FÖREBYGGANDE INSATSER ENLIGT LVU – MELLANTVÅNG

- I samband med att insatser enligt 22 § LVU inleds och verkställs, ska tydligt framgå att handläggaren gått igenom bedömning samt förslag till insats med parterna. Detta gäller även vid såväl uppföljning av insatsen som avslut.
- I samband med att insatser enligt 22 § LVU inleds och verkställs, ska det tydligt framgå av dokumentation hur barnet informerats samt fått möjlighet att uttrycka sin åsikt. I det fall detta inte skett, ska tydligt dokumenteras och motiveras varför. Detta gäller även vid såväl uppföljning av insatsen som avslut.

8.1 Förutsättningar

- Kommunstyrelsen kan i vissa fall enligt 22 § LVU besluta om förebyggande insatser, det s.k mellantvånget. Det ger kommunstyrelsen en möjlighet att besluta om insatser till barn/ungdomar trots att vårdnadshavare och barnet/den unge (om denne fyllt 15 år) inte samtycker. Beslut kan endast fattas utifrån den unges eget beteende, inte på grund av förhållanden i hemmet. Beslut fattas av utskott. Beslutet kan inte delegeras till ordförande eller annan ledamot eller tjänsteman. Beslut om förebyggande insatser enligt 22 § LVU är överklagningsbart och ska kommuniceras parterna skriftligen tillsammans med besvärshänvisning.
- Förutsättningar för sådant beslut föreligger om:
  - Det kan antas att den som är under 20 år till följd av ett beteende som avses i 3 § LVU kommer att behöva vård enligt LVU om beteendet fortsätter, och den behandling som den unge behöver inte kan ges med samtycke av honom själv, om han fyllt 15 år, eller vårdnadshavarna. (*Lagtext*)

8.2 Genomförande av insats

- Kommunstyrelsen får besluta att:
  - Den unge ska hålla regelbunden kontakt med en särskilt utsedd kontaktperson, eller
  - Den unge ska delta i behandling i öppna former inom socialtjänsten.
- Vid beslut enligt 22 § LVU ska genomförandeplan finnas som innehåller vilka insatser som tidigare gjorts, det behandlingsbehov som föreligger samt formerna för det stöd som nämnden planerar under tiden för insatsen såväl som efter insatsens avslut. Planen bör så långt som möjligt upprättas i samråd med den unge och vårdnadshavarna.
- Kommunstyrelsen kan inte med tvång genomföra insats enligt 22 § LVU. Om den unge inte följer kommunstyrelsens beslut utgör det i sig inte skäl för vård enligt LVU, dock ska en bedömning av situationen göras för att se om den sammantagna situationen innebär att det föreligger skäl för vård enligt LVU. Denna bedömning ska noga dokumenteras i akt.

8.3 Uppföljning av insats

- Beslutet om insatsen ska omprövas första gången sex månader efter nämndens beslut, sedan fortsättningsvis var sjätte månad. Beslut om fortsatta förebyggande insatser efter omprövning fattas av utskott och kan inte delegeras till utskottets ordförande eller annan ledamot. Omprövning innebär

formellt beslut som kan överklagas och därmed ska kommuniceras parterna skriftligen tillsammans med besvärshänvisning.

- Omprövning ska även göras om någon av parterna begär det.

8.4 Upphörande av insats

- Insatser enligt 22 § LVU ska inte pågå längre än nödvändigt. De förebyggande insatserna ska upphöra då det inte längre är nödvändigt och senast när den unge fyllt 21 år. Beslut om upphörande av förebyggande insatser fattas av utskottet och kan inte delegeras till ordförande eller annan ledamot.
- Vid insatsens avslut ska tydligt framgå en motivering till att insatsen avslutas. En bedömning ska göras av om målen uppnåtts. Vidare ska dokumenteras om det finns kvarvarande behov som gör att ett fortsatt motiveringsarbete ska föras gentemot den enskilde.

9. LVU

- Insatser enligt LVU är tillämpbara för alla barn som vistas i Sverige, oberoende av härkomst och nationalitet.
- Om det står klart att det finns behov av vård utanför hemmet avseende barnet/den unge och det inte föreligger ett samtycke, ska anmälan om behov av offentliga biträden lämnas till Förvaltningsrätten.
- I samband med åtgärder enligt LVU inleds och verkställs, ska tydligt framgå att handläggaren kommunicerat bedömning samt de beslut som fattats med parterna. Detta gäller vid SAMTLIGA åtgärder enligt LVU, såväl inledande som omprövning/övervägande och upphävande.
- I samband med åtgärder enligt LVU inleds och verkställs, ska det tydligt framgå av dokumentation hur barnet informerats samt fått möjlighet att uttrycka sin åsikt. I det fall detta inte skett, ska tydligt dokumenteras och motiveras varför. Detta gäller vid SAMTLIGA ÅTGÄRDER enligt LVU, såväl inledande som omprövning/övervägande och upphävande.

9.1 Läkarundersökning

- Barn som ska placeras i familjehem/HVB-hem ska genomgå särskild läkarundersökning, om det inte är uppenbart obehövt (ex om barnet nyligen genomgått hälsoundersökning i skolhälsovården och utlåtande kan inhämtas från denna undersökning). Barnet ska företrädesvis genomgå läkarundersökning innan placering genomförs, om situationen inte är så brådskande att tid inte finns för detta innan placering. Det ska i så fall framgå av dokumentation när läkarundersökning ska genomföras samt varför detta

inte kan genomföras innan placering. Särskilda anvisningar för sådan läkarundersökning finns i dokumentationsstöd för BBIC.

- Läkarundersökning för barn från Grums kommun genomförs på vårdcentralen Gripen i Karlstad. Fullständig överenskommelse för läkarundersökning inför placering finns i länsöverenskommelsen.
- Då barnet vårdas enligt LVU, fattas beslut angående begäran om läkarundersökning enligt 32 § LVU. Delegation för detta beslut har områdeschef IFO. Då barnet placeras enligt SoL, inhämtas samtycke från vårdnadshavare att låta barnet genomgå sådan läkarundersökning. Även vid vård enligt LVU ska läkarundersökning i första hand genomföras med vårdnadshavarnas samtycke.
- Av begäran ska framgå att barnet vårdas enligt LVU och att en begäran om läkarundersökning därmed lämnas till vårdcentralen/sjukhuset. Beslutet registreras i verksamhetssystem och dokumenteras i journal.
- Vid behov kan begäran lämnas om polishandräckning enligt 43 § LVU för att kunna genomföra läkarundersökning. Behovet av läkarundersökning ska i dessa fall ställas mot hur en så ingripande åtgärd påverkar barnet. Barnets bästa ska alltid vara avgörande i bedömningen. Beslut om handräckning enligt 43 § LVU fattas av utskott alternativt utskottets ordförande eller vice ordförande som getts kompletterande beslutanderätt. Beslut kan även fattas av namngivna personer, i Grums kommun är detta områdeschef på IFO samt 1:e socialsekreterare på IFO. Beslut fattade av utskotts ordförande eller vice ordförande, med stöd av kompletterande beslutanderätt ska lämnas för särskild anmälan till utskott vid kommande sammanträde. Beslut att begära polishandräckning kan inte överklagas.

9.2 Ansökan enligt 4 § LVU om vård enligt 2 och/eller 3 § LVU

- Om man i utredning enligt SoL 11 kap 1 § gör bedömning att vårdnadshavarna inte kan tillgodose barnets/den unges behov och man bedömer att det föreligger en påtaglig risk för att barnets/den unges hälsa eller utveckling skadas, kan man från socialtjänstens sida göra bedömning att barnet bör beredas vård utanför hemmet. Så snart bedömning görs att vård enligt LVU inte kan uteslutas, ska anmälan om behov av offentliga biträden lämnas till förvaltningsrätten. Om det finns särskilda önskemål från parterna om biträden eller om det bedöms vara lämpligt att förordna ett specifikt biträde, lämnas dessa förslag till förvaltningsrätten. (Gäller ex om parterna tidigare haft offentliga biträden och det då kan anses lämpligt att de får samma biträden).
- Om vårdnadshavarna inte samtycker till vården, kan kommunstyrelsen ansöka till förvaltningsrätten enligt LVU 4 § om vård av barnet med stöd av 2 och/eller 3 §§ LVU och bereda barnet vård där det anses lämpligt. Ansökan om vård enligt 2 och/eller 3 §§ LVU kan även göras i de fall parterna uppger sig samtycka till föreslagen vårdplan, men det finns anledning att anta att samtycket inte är tillförlitligt alternativt kan tänkas återtä. Det är då mycket

viktigt att det framgår av utredningen/ansökan varför det lämnade samtycket inte kan anses tillförlitligt.

- Beslutet att göra en ansökan om att ett barn/en ungdom skall beredas vård enligt LVU fattas av utbildning- och omsorgsutskottet. Handlingarna lämnas till utbildning- och omsorgssekreterare innan utskottets sammanträde. För frågor kontakta utbildning- och omsorgssekreterare. Om det inte är möjligt att föra upp ärendet på ordinarie sammanträde, bokas extra sammanträde. Detta bokas i samråd med utbildning och omsorgssekreterare. Handlingarna lämnas då i enlighet med överenskommelse, dock i så god tid som möjligt inför sammanträdet.
- Följande handlingar medskickas till utskott inför beslut:
  - Utredning inklusive bilagor. Av utredningen ska framgå att utskottet föreslås besluta att lämna ansökan enligt 4 § LVU till Förvaltningsrätten om vård enligt 2 och/eller 3 §§ LVU
  - Vårdplan, undertecknad av vårdnadshavare samt den unge, om denna är över 15 år. (Oavsett om parterna valt att samtycka till vårdplanen eller ej).
  - Läkarutlåtande från läkarundersökning.
  - Eventuella övriga handlingar som bedöms vara av vikt för ärendet.
- Efter att utskottet beslutat att lämna ansökan om vård enligt 2 alternativt 3 §§ LVU, skickas följande handlingar till förvaltningsrätten i Karlstad.
  - Utredning
  - Vårdplan
  - Övriga handlingar som bedöms vara av vikt för ärendet
  - Läkarundersökning om denna gjorts
  - Sammanträdesprotokoll från utbildning- och omsorgsutskottet, där det framgår att beslut fattats att lämna ansökan enligt 4 § LVU.
- Om bedömning görs att situationen är så pass allvarlig och/eller akut att rättens beslut inte kan avvaktas, fattas beslut om omedelbart omhändertagande enligt 6 § LVU, vidare se under rubrik *Omedelbart omhändertagande enligt 6 § LVU*.
- Beslut om vård enligt LVU såväl som beslut om omedelbart omhändertagande kan fattas avseende barn som vistas utomlands, om barnet fortfarande anses stå under sina vårdnadshavares ansvar. Dock måste finnas någon kommun som är behörig att ansöka om vård. Det finns ingen möjlighet att verkställa beslutet så länge barnet/den unge vistas i utlandet.

9.2.1 Vård enligt 2 respektive 3 §§ LVU

- I 2 § LVU anges de förutsättningar som kan leda till att ett barn bereds vård med stöd av LVU på grund av förhållandena i hemmet (miljöfallen):
  - misshandel
  - otillbörligt utnyttjande
  - brister i omsorgen, eller
  - något annat förhållande i hemmet.

Det är inte förhållandena i sig som utgör grunden för vård enligt LVU, utan de konsekvenser de kan få för det enskilda barnet. Utredningen måste därför visa hur barnet påverkas av förhållandena i hemmet. Utöver dessa förhållanden, krävs att det föreligger en påtaglig risk för skada på den unges hälsa och utveckling samt att det inte föreligger samtycke till den vård som bedöms nödvändig.

- Beslut kan fattas om vård enligt 2 § LVU fram till den dag då barnet/den unge fyller 18 år. Ansökan om vård ska ha hunnit bifallas innan den unge fyllt 18 år. Det är dock viktigt att uppmärksamma att vård enligt denna paragraf upphör den dag då barnet/den unge fyller 18 år, varför det kan anses olämpligt att fatta beslut om sådan vård i nära anslutning till den unges 18-årsdag om det inte föreligger skäl för vård även enligt 3 § LVU.
- I 3 § LVU beskrivs de förutsättningar som kan leda till att ett barn bereds vård med stöd av LVU på grund av barnet/den unges eget beteende (beteendefallen):
  - missbruk av beroendeframkallande medel
  - brottslig verksamhet, eller
  - något annat socialt nedbrytande beteende.

Det är även här viktigt att påtala att det inte är beteendet i sig som utgör grund för LVU, utan på vilket sätt det utgör en påtaglig risk för skada på den unges hälsa och utveckling. Det måste vara barnet/den unges eget vårdbehov som föranleder vård enligt denna lag. Vård enligt LVU får inte användas endast som samhällsskydd eller skydd för den unges familj eller omgivning.

Då det är aktuellt med vård enligt 3 § LVU, bör man göra en bedömning av om det även föreligger brister i omsorgen och därmed är aktuellt med vård enligt 2 § LVU, särskilt avseende barn/unga i yngre tonåren.

- Beslut kan fattas om vård enligt 3 § LVU fram till den dag då barnet/den unge fyller 20 år. Ansökan om vård ska ha hunnit bifallas innan den unge fyllt 20 år. Vården kan sedan kvarstå till den dag den unge fyller 21 år, om behov av vård föreligger.

9.2.2 Den placerades skolgång

- I samband med att ett barn placerats, ska kontakt tas med mottagande skola för att boka en tid för möte i enlighet med de samverkansrutiner som upprättats mellan skola och socialtjänst. Mötet ska hållas inom två veckor efter att barnet placerats, om inte överenskommelse träffats mellan parterna att senarelägga mötet. Socialtjänsten ska dock ta kontakt med ansvariga rektorer utan dröjsmål då det beslutats om alternativt genomförts placering. Ansvarig socialsekreterare bjuder in till mötet och gör bedömning av var det anses lämpligt att mötet hålls. De som ska bjudas in är avlämnande skola samt mottagande skola. Ansvarig socialsekreterare kontakter rektor med en inbjudan, rektor har sedan ansvar för att ta med de personer han/hon anser

lämpligt utifrån ärendet. För vidare instruktioner avseende detta, se dokument länsöverenskommelse.

- Kommunstyrelsen har under placeringstiden ansvar för att ett barn som är placerat i familjehem får tillgång till skolgång och det stöd han/hon har behov av i detta avseende. I de fall barnet/den unge har behov av stödinsatser i skolan under skoldagen, är det dock skolans ansvar att tillse att barnet får dessa behov tillgodosedda. Detta då placerade barn har samma rättigheter till stöd i skolgång som andra barn som placerats i kommunen. För vidare information, se socialstyrelsen och skolverkets gemensamma vägledning *Placerade barns hälsa och skolgång* som finns att ladda ner på www.socialstyrelsen.se.
- Vid placering på HVB ska undersökas om HVB-hemmet har tillstånd att bedriva särskild skola eller om ansvaret för den praktiska skolgången även fortsatt åligger hemkommunen. I så fall ska ett samarbete med skolan i hemkommunen upprättas för att man ska kunna tillförsäkra att den unge fullgör sin skolplikt.
- Skolan i barnets hemkommun ska betala en skolpeng till den kommun där barnet är placerat.

9.3 Omedelbart omhändertagande

- För att fatta ett beslut om omedelbart omhändertagande enligt 6 § LVU, krävs att barnet riskerar att utsättas för akut risk för skada på sin hälsa och utveckling samt att man inte kan avvakta rättens beslut avseende vård enligt LVU.
- De rekvisit som ska vara uppfyllda för att kommunstyrelsen ska kunna besluta om omedelbart omhändertagande är att det är sannolikt att den unge behöver beredas vård enligt LVU samt att rättens beslut om vård inte kan avvaktas med hänsyn till risken för den unges hälsa eller utveckling eller med hänsyn till att den fortsatta utredningen allvarligt kan försvåras eller vidare åtgärder förhindras.
- Beslut om omedelbart omhändertagande enligt 6 § LVU fattas av utbildning- och omsorgsutskottet eller annan som getts kompletterande beslutsrätt av Kommunstyrelsen. Beslut om omedelbart omhändertagande kan enligt 10 kap 4 § SoL endast delegeras till utskott, därmed inte till ordförande eller ledamot. Utskottets ordförande samt vice ordförande, har därför getts kompletterande beslutanderätt avseende detta beslut. De beslut som fattas av utskottets ordförande eller vice ordförande med stöd av kompletterande beslutanderätt, ska lämnas till utskottet för särskild anmälan i samband med kommande sammanträde efter beslutet.
- I samband med beslut om omedelbart omhändertagande enligt 6 § LVU fattas även placeringsbeslut enligt 11 § LVU. Även detta beslut fattas av utskott alternativt utskottets ordförande eller vice ordförande som getts kompletterande beslutanderätt i akuta situationer. Beslut enligt 11 § LVU som

fattats av utskottets ordförande eller vice ordförande med stöd av kompletterande beslutanderätt, ska lämnas till arbetsutskottet för särskild anmälan i samband med kommande sammanträde efter beslutet. Beslut enligt 11 § LVU är överklagningsbart och ska kommuniceras parterna skriftligen tillsammans med besvärshänvisning. Vid behov fattas beslut att begära polishandräckning enligt 43 § LVU. Vidare se under rubrik *Begäran om polishandräckning*.

- Om bedömning görs att vårdnadshavare inte bör veta var den unge placeras, kan Kommunstyrelsens ordförande besluta om att hemlighålla vistelseort enligt 14 § 2 p LVU. För att ett sådant beslut ska kunna fattas krävs att det är förenat med en påtaglig risk för den enskilde att vårdnadshavare har information om var den enskilde vistas, ex om det finns anledning att tro att föräldrarna/vårdnadshavarna för bort den unge eller utsätter den unge för fara genom att veta att vårdnadshavare vet var han/hon finns.
- Beslut enligt 14 § LVU skall övervägas var tredje månad av Kommunstyrelsen. I övervägandet ska tas ställning till om det fortsatt föreligger skäl för hemlig vistelseort. Övervägandet lämnas tillsammans med skälen till kommunstyrelsen som efter övervägande tar behovet av fortsatt hemlig vistelseort till protokollet. Övervägandet registreras och dokumenteras i verksamhetssystem.
- Om beslut fattas gällande hemlig vistelseort är det viktigt att vistelseadressen inte anges i handlingarna till Förvaltningsrätten, då samtliga handlingar som lämnas till förvaltningsrätten delges vårdnadshavarna.

9.3.1 Underställning

- Efter att beslut om omedelbart omhändertagande fattats, ska Kommunstyrelsen inom sju kalenderdagar underställa beslutet till förvaltningsrätten med ett PM (skrivelse som ska vara separat från beslutet om omedelbart omhändertagande) där man motiverar beslutet om omedelbart omhändertagande, samt vad som skett efter omhändertagandet skedde. (Det är den ansvarige handläggarens ansvar att se till att dessa tidsfrister hålls). Om beslutet fattats en fredag, ska beslutet därmed underställas förvaltningsrätten SENAST nästkommande torsdag. I det fall beslutet inte underställs förvaltningsrätten inom rätt tid, upphävs det omedelbara omhändertagandet automatiskt.
- Vid underställning av beslut ska skickas till förvaltningsrätten:
  - PM med motivering till beslut om omedelbart omhändertagande. I PM till förvaltningsrätten redovisas motiveringen till att det kan antas att barnet/den unge behöver beredas vård enligt LVU samt varför rättens beslut inte kan avvaktas. Det är inte en ansökan om vård, utan ska endast motivera det omedelbara omhändertagandet.
  - Beslutet om omedelbart omhändertagande enligt 6 § LVU
  - Underställning

- Övriga handlingar som anses viktiga för beslutet om omedelbart omhändertagande.

9.3.2 Verkställan av det omedelbara omhändertagandet/begäran om polishandräckning

- Beslut enligt 6 § LVU ska verkställas snarast möjligt efter att beslutet fattats. I första hand verkställer ansvarig handläggare beslutet. Vården anses påbörjad då barnet/den unge har placerats utanför sitt hem. Om det finns skäl att anta att det finns behov av hjälp av polis för att verkställa beslutet, ska begäran om handräckning lämnas till polisen. Beslutet faxas till polisen, förslagsvis efter telefonkontakt med vakthavande på polisen (tel nr 114 14) för att tillförsäkra att handlingen skickas rätt.
- Om beslutet inte kan verkställas på grund av att barnet/den unge är avviken, ska begäran om handräckning lämnas till polisen enligt ovanstående punkt. Av begäran om handräckning ska framgå var den unge ska föras vid påträffandet, samt eventuella förslag på var den unge kan tänkas vistas.

9.4 Om det omedelbara omhändertagandet upphävs

- Om man under de första dagarna efter det omedelbara omhändertagandet gör bedömning att kriterierna för vård inte längre föreligger, ska beslut om upphävande enligt 9 § LVU fattas omgående, de berörda skall meddelas detta omgående. Delegation för beslut enligt 9 § LVU om att vård enligt LVU upphör, har utbildning-och omsorgsutskottet alternativt utbildning-och omsorgsutskottet ordförande, om sammanträde inte kan avvaktas. Då beslut fattats att upphäva det omedelbara omhändertagandet, ska förvaltningsrätten genast meddelas att skäl för LVU inte längre föreligger. Ansvarig handläggare ansvarar för att meddela förvaltningsrätten.
- Om beslutet om omedelbart omhändertagande enligt 6 § upphävs av Kommunstyrelsen själv eller förvaltningsrätten, föreligger inte längre skäl att fortsatt ha barnet/den unge placerad. Parterna ska omedelbart informeras om att beslutet om omedelbart omhändertagande är upphävt och barnet ska omedelbart tillbaka hem till föräldrarna om det inte föreligger ett samtycke till fortsatt placering enligt 4 kap 1 § SoL. Om sådant samtycke föreligger, ska detta framgå mycket tydligt i dokumentationen. Pågående insats vård enligt LVU ska avslutas och ny insats placering enligt SoL ska inledas.

9.5 Ansökan om vård enligt LVU efter omedelbart omhändertagande enligt 6 § LVU

- Om utbildning-och omsorgsutskottet beslutar att ansöka till förvaltningsrätten enligt 4 § LVU om vård enligt 2 § och/eller 3 § LVU, ska utredning samt ansökan om vård enligt 2 och/eller 3 § LVU vara förvaltningsrätten tillhanda inom fyra veckor från det att det omedelbara omhändertagandet verkställts. (Beslutet anses verkställt i samband med att vården påbörjats och barnet/den unge med stöd av beslutet placerats utanför det egna hemmet. Om barnet/den

unge ex varit avviken en tid, anses beslutet verkställt den dag då barnet/den unge påträffats)

De handlingar som ska skickas med är:

- Utredning tillsammans med samtliga bilagor som redovisats i utredningen. Av utredningen ska framgå att utbildning-och omsorgsutskottet föreslås besluta att enligt 4 § LVU ansökan till Förvaltningsrätten om vård enligt 2 och/eller 3 1§§ LVU.
  - Vårdplan.
  - Beslut från utbildning-och omsorgsutskottet att ansöka om vård enligt LVU.
  - Läkarutlåtande från läkarundersökning (vidare se 6.1.2, läkarundersökning).
  - Eventuella andra handlingar som bedöms vara av vikt för ärendet.
- Kommunstyrelsen har möjlighet att till förvaltningsrätten ansöka om förlängning av utredningstiden enligt 8 § LVU om det föreligger mycket särskilda omständigheter, ex om barnet/den unge är avviken. Delegation för detta har 1:e socialsekreterare. Förvaltningsrättens beslut att avslå eller bifalla denna ansökan är inte överklagningsbart.
  - Av utredningen ska tydligt framgå att samtliga rekvisit för LVU-vård är uppfyllda, såsom att barnet genom miljöfaktorer och/eller sitt eget beteende löper en påtaglig risk för skada på hälsa och utveckling, samt att vården inte kan ges på frivillig väg. Vid placering på HVB-hem ska inte aktuellt HVB-hem namnges i beslut/förslag till beslut.
  - Vårdplan ska alltid finnas i ärenden som rör placeringar av barn. Av vårdplanen ska framgå om barnet/den unge och vårdnadshavarna samtycker till den föreslagna vårdplanen eller inte. Om föräldrarna skriftligen samtyckt till den föreslagna vårdplanen och samtycket inte bedöms trovärdigt, är det mycket viktigt att en diskussion förs kring detta i utredningen och att det tydligt framgår vad som motiverar att samtycket inte anses trovärdigt.

9.6 Beslut om vård enligt 2 och/eller 3 §§ LVU

- I samband med att förvaltningsrätten fattar beslut rörande vård enligt LVU, skall beslut fattas i verksamhetssystemet om att avsluta det omedelbara omhändertagandet. Detta oavsett om ansökan om vård enligt LVU bifallits eller ej.
- Beslut att bereda ett barn/en ungdom vård enligt 2 § LVU kan fattas fram till den dag den unge fyller 18 år, samt enligt LVU 3 § fram till den dag den unge fyller 20 år.

9.7 Verkställighet av vård enligt 2 och/eller 3 §§ LVU

- Om förvaltningsrätten fattar beslut om att barnet/den unge skall beredas vård enligt 2 och/eller 3 §§ LVU, skall vården påbörjas inom fyra veckor från att beslutet vunnit laga kraft. Beslutet upphör annars att gälla. Vård enligt LVU ska alltid påbörjas utanför hemmet. I det fall barnet/den unge har ett växelvis boende hos sina föräldrar, kan vården inte påbörjas hos någon av föräldrarna. Om barnet bor stadigvarande hos den ena föräldern, där han/hon går i skola och där föräldern uppbär barnbidrag, föreligger inte hinder för att vård enligt LVU inleds hos den andra föräldern. I dessa fall bör framgå att barnet är placerat hos en förälder som inte är vårdnadshavare.
- Vården anses påbörjad då barnet/den unge har placerats utanför sitt hem. Vård enligt 2 och/eller 3 §§ LVU ska enligt 5 § LVU påbörjas senast fyra veckor efter att beslutet vunnit laga kraft. Om vården inte påbörjats inom denna tid, upphör rättens beslut att gälla.

9.8 Begäran om polishandräckning

I första hand verkställer ansvarig handläggare tillsammans med medhandläggare beslutet. Om det finns skäl att anta att det finns behov av hjälp av polis för att verkställa beslutet, ska begäran om handräckning lämnas till polisen. Beslut om handräckning enligt 43 § LVU fattas av utskott alternativt utskotts ordförande eller vice ordförande som getts kompletterande beslutanderätt. Beslut kan även fattas av namngivna personer, i Grums kommun är detta områdeschef på IFO samt 1:e socialsekreterare på IFO. Beslut fattade av utskottets ordförande eller vice ordförande, med stöd av kompletterande beslutanderätt ska lämnas för särskild anmälan till utskott vid kommande sammanträde. Beslut att begära polishandräckning enligt 43 § LVU kan inte överklagas. Beslutet faxas till polisen, förslagsvis efter telefonkontakt med vakthavande på polisen (Tel nr 114 14 alt. 010-5671041 och 010-5671042) för att tillförsäkra att handlingen skickas rätt.

- Om beslutet inte kan verkställas på grund av att barnet/den unge är avviken, ska begäran om handräckning lämnas till polisen enligt ovanstående punkt. Av begäran om handräckning ska framgå var barnet/ den unge ska föras vid påträffandet, samt eventuella förslag på var barnet/ den unge kan tänkas vistas.

9.9 Genomförande av vården

- I samtliga placeringar i familjehem ska utöver vårdplanen finnas en aktuell genomförandeplan som reglerar hur vården ska bedrivas, vad som är Kommunstyrelsens respektive vårdgivarens ansvar. Vid placering på HVB-hem lämnas ett uppdrag från socialsekreterare till HVB-hemmet som sedan upprättar genomförandeplanen tillsammans med barnet/den unge och vårdnadshavare. Vidare ska regleras när och hur insatsen ska följas upp samt

vilka kriterier som ska vara uppfyllda för att vården ska kunna avslutas. Mer om detta finns att läsa i socialstyrelsens bok *Barn och unga i socialtjänsten*. Observera att det här står att man bör upprätta genomförandeplan, vilket även framgår av dokumentationsföreskrifter. Dock är genomförandeplan obligatoriskt i arbete enligt BBIC samt vid granskning av inspektionen för vård och omsorg.

- Utbildning- och omsorgsutskottet bestämmer och ansvarar för hur vården av barnet ska ordnas och var hen ska vistas under vårddagen. Det innebär att de beslut som fattas avseende vårdens utformning och vårdplats, fattas enligt 11 § LVU.
- Vid placering av barn/unga ska närhetsprincipen särskilt beaktas. Huvudregeln bör vara att barn som placeras utanför hemmet bör ges möjlighet att ha närhet till sina föräldrar och sitt övriga nätverk. Detta ska dock alltid ställas mot barnets bästa i en bedömning. Om det krävs utifrån en skyddsaspekt avseende barnet, ska detta ha företräde framför närhetsprincipen. Denna bedömning ska noga dokumenteras.
- Vid placering av syskon ska en separation av dessa så långt som det är möjligt undvikas, om det inte av särskilda skäl bedöms nödvändigt utifrån barnens bästa att de ges vård av olika vårdgivare. Denna bedömning ska noga dokumenteras.
- Vid placering skall en matchningsbedömning (hur hemmet tillgodoser barnets behov av stöd och skydd) göras i barnets akt kopplat till det hem där barnet ska placeras.
- I samband med placeringar av barn ska bedömning alltid göras avseende nätverksplacering. Om detta inte anses lämpligt utifrån barnets vårdbehov och omständigheter i övrigt, ska denna bedömning noga dokumenteras.
- I samband med placeringar av barn, har Kommunstyrelsen ett ansvar för att den unges behov av umgänge med föräldrar och vårdnadshavare så långt möjligt tillgodoses. Skriftligt umgängesschema ska upprättas med vårdnadshavarna och/eller barnet/den unge och följas upp samt revideras vid behov. Om vårdnadshavarna eller barnet/den unge kräver ändring av umgängesschemat, ska uppföljning av planeringen ske omgående. Grundregeln är att umgänge med vårdnadshavarna alltid upprättas tillsammans med dessa. Om vårdnadshavarna efter diskussion ändå valt att samtycka till gällande umgängesschema, ska detta noga dokumenteras.

9.9.1 Umgängesbegränsning

- Om det är nödvändigt med hänsyn till vården och barnets bästa, får Kommunstyrelsen enligt 14 § p.1 LVU besluta om umgängesbegränsning mellan barnet/den unge och vårdnadshavare eller förälder där umgänget är fastställt genom avtal eller dom i Tingsrätten. Om det finns skäl att begränsa ett umgänge mellan barnet och övriga i nätverket, regleras detta i 11 § LVU. Beslut om begränsning av umgänget mellan barnet/den unge och övriga i nätverket är inte överklagningsbart. Båda dessa beslut fattas av kommunstyrelsen. I avvaktan på beslut från Kommunstyrelsen fattas beslut av

Kommunstyrelsen ordförande. Beslutet ska då lämnas för särskild anmälan till Kommunstyrelsen i samband med kommande sammanträde. Beslut enligt 14 § p. 1 LVU är överklagningsbart och ska kommuniceras parterna skriftligen tillsammans med besvärshänvisning.

- Ett beslut om umgängesbegränsning kan innebära begränsning av personliga besök, telefon och/eller brevkontakt, förbud för vårdnadshavare att föra samtal med barnet/den unge på sitt eget språk, om det innebär att vårdgivaren inte förstår samtalet m.m. Det är mycket viktigt att det i beslutet tydligt framgår vad beslutet avser, samt motiveringen till beslutet.
- För att vården ska kunna bedrivas avseende barnet/den unge eller för att garantera barnet/den unge skydd kan kommunstyrelsen enligt 14 § p.2 LVU besluta att den unges vistelseort inte skall röjas för föräldrar eller vårdnadshavare. Sådant beslut ska fattas endast i undantagsfall och det krävs att det är nödvändigt med hänsyn till vården och dess genomförande. Beslut fattas av Kommunstyrelsen samt i avvaktan på Kommunstyrelsens beslut av Kommunstyrelsens ordförande. Beslutet ska då lämnas för särskild anmälan till Kommunstyrelsen i samband med kommande sammanträde. Beslutet är överklagningsbart och ska kommuniceras parterna skriftligen tillsammans med besvärshänvisning.
- Beslut om umgängesbegränsning enligt 14 § LVU ska övervägas av Kommunstyrelsens minst var tredje månad. Övervägande lämnas då tillsammans med förslag till kommunstyrelsen. Parterna kan mellan dessa överväganden begära beslutets upphävande, vilket kräver att kommunstyrelsen tar ställning till huruvida skäl för beslutet fortfarande finns.

9.9.2 Begränsning av kontakt med förälder som inte är vårdnadshavare

- Om en kontakt med en förälder som inte är vårdnadshavare bedöms påverka vården enligt LVU av ett barn/en ungdom negativt, kan sådant umgänge begränsas genom en restriktion med stöd av 11 § 4 st LVU. Beslutet är inte överklagningsbart, men det är viktigt att detta inte görs utan mycket goda grunder, då det är ett mycket ingripande beslut.

9.9.3 Inkomna uppgifter under vårdtid

- Om det under vårdtiden inkommer nya uppgifter om oro för barnet/den unge, ska förhandsbedömning göras i enlighet med ovanstående (se under rubriken *Inkomna uppgifter i ärende med pågående insats*). I samband med detta ska alltid göras en bedömning av om barnet/den unge kan få sina behov tillgodosedda där han/hon för närvarande vårdas och om det finns anledning att genomföra någon form av förändringar avseende vården. Denna bedömning ska dokumenteras och motiveras noga oavsett vilken bedömning som görs.

9.9.4 Omplacering

- I vissa fall kan det vara aktuellt med omplacering av barnet/den unge. Bedömning avseende detta görs i samråd med 1:e socialsekreterare alternativt områdeschef. Alltid vid placering av barn enligt LVU samt

omplacering, ska utredning enligt 11 kap 1 § genomföras och nytt beslut enligt 11 § LVU fattas av Kommunstyrelsens utskott. Om utskottets beslut inte kan avvaktas, kan beslut fattas av utskottets ordförande, som getts kompletterande beslutanderätt av Kommunstyrelsen. Beslut fattade av utskottets ordförande med stöd av kompletterande beslutanderätt ska lämna till kommunstyrelsens utskott för särskild anmälan vid kommande sammanträde. Placeringsbeslutet är överklagningsbart och ska kommuniceras skriftligen tillsammans med besvärshänvisning. Placeringsbeslutet skickas tillsammans med vårdplan och placeringsinformation till den nya vårdgivaren.

- Efter att beslut om omplacering fattats, ska en bedömning göras av hur detta ska genomföras. Alternativ är att den nuvarande alternativt nya vårdgivaren ombesörjer transporten eller att ansvarig handläggare gör detta. Om det finns behov av hjälp från polisen avseende detta, ska begäran om polishandräckning enligt 43 § LVU lämnas. Vidare se under rubriken *Begäran om polishandräckning*.

9.9.5 LVU i hemmet

- Enligt 11 § andra stycket LVU får kommunstyrelsen besluta att barnet vårdas enligt LVU i det egna hemmet, om det kan antas att detta bäst främjar vården. Det är viktigt att bedömningen man gjort tydligt dokumenteras och motiveras. Detta får dock inte användas på grund av att det föreligger svårigheter att placera barnet/den unge. Kommunstyrelsens ansvar och befogenheter rörande vården av barnet kvarstår vid vård i det egna hemmet. Vårdplan samt genomförandeplan ska alltid upprättas vid vård enligt LVU i hemmet. Hur länge vård i hemmet kan bedrivas finns inte definierat, utan en bedömning måste alltid göras i det enskilda fallet. En placering i det egna hemmet borde dock inte bli aktuellt förrän i slutskedet av vården. Det är viktigt att det framgår av dokumentation vilken bedömning som gjorts och motiveringen till att bedömning görs att barnet/den unge kan få sitt behov av vård tillgodosatt i det egna hemmet.
- Bedömning av omplacering till det egna hemmet görs i samråd med 1:e socialsekreterare alternativt områdeschef på IFO. Placeringsbeslut enligt 11 § LVU ska fattas av utskott. Om beslut från utskottet inte kan avvaktas, kan beslut fattas av utskottets ordförande alternativt vice ordförande, som getts kompletterande beslutsrätt. Beslut fattat av utskottets ordförande alternativt vice ordförande med stöd av kompletterande beslutanderätt ska lämnas till utskottet för särskild anmälan vid nästkommande sammanträde. Beslutet är överklagningsbart och ska kommuniceras parterna skriftligt tillsammans med besvärshänvisning.
- Vården ska följas och övervägas/omprövas i enlighet med de rutiner som finns redovisade under rubriken *uppföljning av placering* i denna skrift. Om det inkommer nya uppgifter om oro för barnet, är det viktigt att en bedömning görs och tydligt dokumenteras. Av bedömningen ska framgå om barnet/den unge kan få sina behov tillgodosedda genom vård i hemmet eller om en omplacering måste övervägas.

9.9.6 Särskilda ungdomshem (SIS)

- Behov av SIS-plats sökes via SIS hemsida.
- Enligt 12 § LVU ska det finnas särskilda ungdomshem för barn/unga som vårdas enligt 3 § LVU och som behöver särskild tillsyn. Barn/unga som vårdas enligt 2 § LVU ska inte vårdas på sådant särskilt ungdomshem. Dessa särskilda ungdomshem drivs av SIS (statens institutionsstyrelse). Bedömning av om barnet/den unge ska beredas vård på särskilt ungdomshem enligt denna paragraf görs i samråd med 1:e socialsekreterare alternativt områdeschef. Beslut om placering på särskilt ungdomshem enligt 11 § LVU fattas av utskott. Om utskottets beslut inte kan avvaktas, kan beslut fattas av utskottets ordförande, som getts kompletterande beslutanderätt. Beslut som fattas av utskottets ordförande med stöd av kompletterande beslutanderätt ska lämnas för särskild anmälan till utskott vid kommande sammanträde.
- Barn/unga som vårdas i särskilt ungdomshem enligt 12 § LVU, kan hindras att lämna hemmet och begränsas i sin rörelsefrihet om det är nödvändigt för att vården ska kunna genomföras. Barnet/den unges rörelsefrihet får även inskränkas när det behövs av hänsyn till andra intagnas eller personalens säkerhet. Barnet/ den unge kan även förvägras telefonsamtal och besök, om det kan äventyra vården eller ordningen vid hemmet. Barnet/ den unge kan även beredas vård vid en enhet inom hemmet som är låsbar och i vissa fall även hållas i avskildhet om det är särskilt påkallat. Barnet/den unge kan dock endast vårdas vid sådan särskild, låsbar enhet i högst två månader. Bedömningar och beslut gällande sådana åtgärder görs av ansvariga på aktuellt särskilt ungdomshem. Vilka särskilda befogenheter som finns avseende barn som vårdas vid särskilda ungdomshem regleras i 15 – 20 §§ LVU. Bestämmelserna kring sådan vård är avvikande från andra vårdformer vilket innebär att det är mycket viktigt att ansvarig handläggare håller sig uppdaterad kring dessa lagparagrafer då det finns sådan vård pågående.

9.9.7 Alternativa placeringar

- Placering inom sjukvården
  - Vård enligt LVU kan inledas på ett sjukhus eller en barnpsykiatrisk avdelning.
- Placering i utlandet
  - JO har uttalat att vård enligt LVU med placering i utlandet inte är tillåten (beslut 1996-09-24, dnr 1714-1995 m.fl.). De i LVU-vården ingående tvångsbefogenheterna liksom tillsynen kan inte utövas utanför Sveriges gränser. Vidare försvåras möjligheten för den unge att upprätthålla en nära kontakt med sina vårdnadshavare om han/hon vistas i utlandet.
  - Det finns dock inga hinder mot att barnet/den unge som vårdas enligt LVU tillfälligt vistas utomlands, ex genom att följa med familjehemsföräldrarna på utlandssemester eller delta i en språkresa. Det är här dock mycket viktigt att göra en bedömning där man beaktar

dels barnet/den unges inställning till sådan utlandsvistelse, dels risken att barnet/den unge avviker vid sådan vistelse.

9.8 Vård enligt LVU kontra annan tvångsvård/beslut av andra myndigheter

- **VID HÄKTNING/ANHÅLLAN**

Samråd alltid med åklagare inför bedömning av beslut. Utskott får fatta beslut om omedelbart omhändertagande enligt 6 § LVU under tiden barnet/den unge är häktad/anhållen. Beslut om häktning tar dock över beslutet om omedelbart omhändertagande såtillvida att beslutet om omedelbart omhändertagande inte kan verkställas under häktningstiden. Beslutet kan dock verkställas i direkt anslutning till att häktningen upphör. I övrigt gäller samma handläggning som i andra fall vid beslut om omedelbart omhändertagande, se under rubriken *omedelbart omhändertagande*.

- **VID PÅFÖLJD INOM KRIMINALVÅRDEN**

Om barnet/den unge under tiden för vård enligt LVU döms till påföljd inom kriminalvården, upphör inte vården enligt LVU automatiskt. Utskott har att bedöma om vården ska kvarstå utifrån vårdbehovet, påföljdens längd samt uppskattat vårdbehov efter avslutad påföljd.

- **VID LPT**

Barnet/den unge kan ha beslut enligt LVU samt LPT samtidigt. Dock har beslut enligt LPT företräde, vilket innebär att beslut enligt LVU inte kan verkställas under tiden barnet/den unge står under vård enligt LPT. Beslut om LVU kan dock verkställas i direkt anslutning till att beslut enligt LPT upphör.

- **VID RÄTTSPSYKIATRISK TVÅNGSVÅRD**

Överlämnas barn/den unge av domstolen till rättspsykiatrisk tvångsvård, borde den vården som regel kunna tillgodose barn/den unges vårdbehov. Utskott måste dock alltid göra en bedömning i det enskilda fallet, vårdbehovets art och tidsaspekten måste vägas in i bedömningen.

- **KONTRA UTLÄNNINGSLAGEN**

Vård enligt LVU förhindrar inte verkställighet av beslut om utvisning enligt utlänningslagen. Vården enligt LVU upphör därmed i samband med verkställighetsbeslut enligt utlänningslagen 15 §. Observera att vården enligt LVU **inte** upphör i samband med beslut om avvisning, utan först i samband med beslut om verkställighet av avvisningsbeslutet. Handläggare kan dock skicka information till migrationsverket om att barnet/den unge är omhändertagen enligt § 2 LVU för att informera om att föräldrarnas brister i omsorgen för barnet/den unge.

- **KONTRA SMITTSKYDDSLAGEN**

Beslut om isolering enligt smittskyddslagen borde vara tillfällig och avser endast att isolera barnet/den unge tillfälligt i syfte att hindra smittspridning. Enligt socialstyrelsen bör därför vård enligt LVU inte avslutas utifrån att barnet/den unge isoleras med stöd av denna lag.

9.9 Upphörande av vård enligt LVU

- Ett tidigare beslut om vård enligt LVU 3 § kan kvarstå efter omprövningar (var sjätte månad under tiden vården fortgår) fram till den dagen den unge fyller 21 år, om det anses finnas skäl för att vården skall kvarstå.
- Vård enligt LVU 2 § upphör senast den dag barnet fyller 18 år.
- Beslut ska fattas i verksamhetssystemet då vård enligt LVU upphör, oavsett om motiveringen till detta är att barnet uppnår en sådan ålder att vård enligt LVU inte längre är tillämpligt. Dessa beslut ska dokumenteras samt kommuniceras med de berörda. Beslut om vårdens upphörande fattas av utskott.
- OBS! om vård enligt LVU upphör på grund av att barnet/ den unge uppnått myndig ålder, är det inte längre självklart att lämna information till föräldrar. Det krävs då samtycke av den unge.
- Om vård enligt LVU upphör på grund av att det finns ett trovärdigt samtycke, kan vården ges på frivillig väg. Då fattas beslut dels om vårdens upphörande enligt LVU, dels om fortsatt vård enligt SoL 4 kap 1 §.
- Vid vårdens avslut ska tydligt framgå en motivering till att vården avslutas. En bedömning ska göras av om målen uppnåtts. Vidare ska dokumenteras om det finns kvarvarande behov som gör att ett fortsatt motiveringsarbete ska föras gentemot den enskilde.

10. UPPFÖLJNING AV PLACERING

- Vid placeringar enligt 2 och 3 §§ LVU samt 4 kap 1 § SoL skall övervägande alternativt omprövning göras minst var sjätte månad. Första övervägandet alternativt omprövningen ska göras sex månader efter att beslutet om vård verkställts. Man går i samband med övervägandet igenom områdena i genomförandeplanen för att följa upp hur det gått inom respektive område. De områden som alltid skall följas upp är den unges hälsa, utveckling, sociala beteende, skolgång samt relationer till anhöriga och andra närstående. Bedömning görs av huruvida målen i genomförandeplanen uppfyllts eller om fortsatt behov av vård föreligger.
- Inför uppföljning, bör information inhämtas om barnets/den unges utveckling inhämtas från de aktörer som anses lämpliga, ex skolan, hälso- och sjukvården m.m.
- Uppföljningsmöte kan genomföras enskilt med vardera part eller gemensamt. Det är dock viktigt att barnet/den unge ges möjlighet till enskilt samtal med handläggare regelbundet.
- I samband med uppföljningsmöte kan man fylla i formuläret uppföljning av vård, samt vid behov upprättas en ny genomförandeplan. I ny genomförandeplan ska redovisas eventuella förändringar i vården utifrån den

uppföljning av behovsområdena som genomförts. Om genomgripande förändringar ska genomföras, kan det även finnas behov av att revidera vårdplanen.

- Vid placeringar enligt 4 kap 1 § SoL samt 2 § LVU görs i samband med uppföljningsmötet ett övervägande, vid placering enligt 3 § LVU görs i samband med uppföljningsmötet en omprövning. I de fall ett barn/en ungdom vårdas enligt både 2 och 3 §§ LVU skall göras både övervägande och omprövning. Vidare se nedan.
- Mellan uppföljningstillfällena finns en skyldighet att följa vården, d.v.s. vara i kontakt med barn/ungdom, vårdnadshavare samt den som utför insatsen. Ansvarig handläggare bör träffa barnet i familjehemmet/HVB-hemmet minst fyra gånger per år. Detta bör ske var tredje månad samt oftare vid behov och dokumenteras i aktanteckning samt i formuläret uppföljning av vård. Man bör inom ramen för dessa möten med barnen tillse att det finns en möjlighet för handläggaren att genomföra enskilt samtal med barnet/den unge.
- Det ska i alla uppföljningar av placeringar gällande barn tydligt framgå i dokumentation såväl som i formulär som aktanteckningar hur barnet informerats samt fått möjlighet att uttrycka sin åsikt. Om detta inte skett ska tydligt framgå en motivering samt bedömning av detta.
- Det ska i alla uppföljningar av placeringar gällande barn tydligt framgå i dokumentation såväl som i formulär och aktanteckningar när och hur man gått igenom genomförandeplan och vårdplan samt bedömning om fortsatt vård med parterna och eventuella samtycken som lämnats.

10.1 Omprövning

- Om barnet/den unge är omhändertagen enligt § 3 LVU (beteendefall) ska kommunstyrelsen en gång var 6:e månad ompröva om vården fortfarande behövs enligt 13 §, 2st LVU. Omprövningen är ett beslut som kan överklagas. Det innebär att det måste kommuniceras innan utskottets sammanträde samt att parterna ha rätt att närvara vid mötet med utskottet. Använd dokument *omprövning* i BBIC.
- Förslagsvis kan skrivas under rubrikerna;
  - Omprövning om fortsatt vård:
    - Utredarens bedömning är att Putte Strul 971010-1010 är fortsatt behov av familjehemsplacering hos Greta och Olle Snäll enligt § 3 LVU.
  - Förslag till beslut:
    - Kommunstyrelsens utskott beslutar efter omprövning enl. § 13, 2st LVU att Putte Strul bereds fortsatt vård enligt § 3 LVU.
- Om man i omprövning beslutar att avsluta vården enligt 3 § LVU, skall vården enligt denna paragraf omedelbart upphöra. Beslut att avsluta vården fattas av utskott med stöd av 21 § LVU.

- Om vården enligt 3 § LVU upphör med anledning av att ett trovärdigt samtycke för fortsatt vård finns, skall nytt beslut om vård enligt SoL 4 kap 1 § fattas.
- Om man i omprövning beslutar att vården enligt 3 § LVU skall fortlöpa, ska beslut avseende detta fattas. Beslut fattas av utskottet, registreras i verksamhetssystem av ansvarig handläggare.

10.2 Övervägande

- Om barnet/den unge är placerad enligt 4 kap 1 § SoL ska utskottet enligt 6 kap 8 § SoL minst en gång var 6:e månad överväga om vården fortfarande behövs. Om den unge är placerad enligt 2 § LVU, ska utskottet enligt 13 § 1 st LVU minst en gång var 6:e månad överväga om vården fortfarande behövs. Ett övervägande är inget formellt beslut och behöver därför inte kommuniceras utan ses som information till nämnden. Ett övervägande går inte att överklaga (eftersom det inte är ett beslut.)
- Det första övervägandet görs 6 månader efter verkställighetsdatum, dvs när barnet/ den unge blev placerad (oavsett om utredningen avslutas senare) och därefter minst var 6:e månad. Använd dokument *Övervägande* i BBIC.
- Förslagsvis kan skrivas under rubrikerna:

Övervägande om fortsatt vård: Bedömning är att Lasse Liten 010101-1010 är i fortsatt behov av familjehemsplacering hos Kalle och Greta Snäll enligt § 4:1 SoL.

Förslag till beslut vid placering enligt SoL; Att Utbildnings- och omsorgsutskottet i Grums kommun överväger vården gällande Putte Strul enligt 6:8 SoL utan beslut i saken.

Förslag till beslut vid placering enligt 2 § LVU: Att Utbildnings- och omsorgsutskottet i Grums kommun överväger vården gällande Putte Strul enligt 13 § LvU utan beslut i saken.

10.3 Att tänka på inför övervägande/omprövning

- Inför uppföljning kan vid behov ske konsultation med skola, barnomsorg, BVC samt andra aktörer.
- De områden som alltid skall följas upp är barnet/den unges hälsa, utveckling, sociala beteende, skolgång samt relationer till anhöriga och andra närstående.
- Övervägandet/omprövningen ska sedan till utskott för beslut (omprövning) alternativt för information (övervägande). Övervägandet lämnas till utbildning- och omsorgssekreterare innan utskottet sammanträder.

- De berörda kommuniceras med de beslut/överväganden som utskott gjort. Kommunicering av beslut om fortsatt vård efter omprövning är tvingande, medan information om genomfört övervägande inte är tvingande.

11. BEGÄRAN OM VÅRDENS UPPHÖRANDE

11.1 Vid vård enligt LVU

- Föräldrar till barn placerade enligt 2 samt 3 §§ LVU kan när som helst begära vårdens upphörande. Den unge kan, om denne fyllt 15 år, även själv begära vårdens upphörande. Ny utredning enligt 11 kap 1 § SoL inleds i direkt anslutning till att begäran om vårdens upphörande inkommer till socialtjänsten. Om man under utredningstiden kan se att begäran sannolikt inte kan bifallas, ska anmälan om behov av offentliga biträden lämnas till förvaltningsrätten, om parterna inte redan har biträden förordnade. Grundregeln är att offentliga biträden inte ska förordnas om det inte bedöms nödvändigt. Vården enligt LVU fortlöper under utredningstiden.
- Beslut om begäran ska avslås eller bifallas fattas av kommunstyrelsens utskott. Ansvarig handläggare ansvarar för att beslutet registreras i verksamhetssystem samt kommuniceras med parterna i ärendet.
- Om beslut fattas att vården ska kvarstå, ska beslutet skriftligen kommuniceras parterna i ärendet tillsammans med besvärshänvisning. Beslutet kan sedan överklagas till förvaltningsrätten, vidare se under rubrik *överklagan* i denna skrift.
- OBS! Vid avslut av alla ärenden ska tydligt framgå i dokumentationen om målen för insatsen är uppfyllda eller ej samt vilken bedömning som görs.

11.2 Vid vård enligt SoL

- Föräldrar till barn placerade enligt SoL, kan som regel välja att avbryta placeringen när som helst och ta hem sina barn. Det är då önskvärt att med vårdnadshavares och barnet/den unges samtycke inleda utredning enligt 11 kap 1 § SoL för att utröna om barnet kan få sina behov tillgodosedda. Det är även önskvärt att vården fortgår med vårdnadshavares samtycke under utredningstiden. Om sådant samtycke inte föreligger, ska bedömning göras av om barnet är i behov av omedelbart skydd från socialtjänsten, samt om utredning ska inledas/bedrivas i enlighet med 11 kap 2 § SoL. Om kommunstyrelsen anser att det är riskfyllt för barnet att flytta, finns för kommunstyrelsen två alternativ.
- Kommunstyrelsen kan göra ett omedelbart omhändertagande av barnet enligt 6 § LVU. Vidare se under rubrik *Omedelbart omhändertagande*. För detta krävs att barnet riskerar att utsättas för påtaglig risk för skada på sin hälsa och utveckling om han/hon återförenas med sina föräldrar.

- Om det inte föreligger skäl för omedelbart omhändertagande enligt 6 § LVU, kan kommunstyrelsen besluta om tillfälligt flyttningsförbud samt ansöka hos förvaltningsrätten om flyttningsförbud. Vidare se under rubriken *flyttningsförbud*. Här krävs att barnet riskerar att utsättas för risker eller lida men om han/hon separeras från sitt nuvarande hem.
- OBS! Vid avslut av alla ärenden ska tydligt framgå i dokumentationen om målen för insatsen är uppfyllda eller ej samt vilken bedömning som görs.

12. SOCIALJOUR

- IFO:s socialjour hanteras under kvällar och helger via socialjouren i Karlstad. Vardagar kl. 16:30-08:00. Fredagar 16:00-måndagmorgon kl. 8:00. Nummer till socialjouren, fax 054-10 05 42, telefonnummer 054-540 54 14, 054-540 50 54. Påbörjade dagjournsärenden avslutas av handläggare.

13. VÅLD I NÄRA RELATIONER

- Kommunstyrelsen har ett långtgående ansvar för stöd och skydd till personer som utsatts för våld i nära relationer. Våldsrutiner se separat rutin.

14. FLYTTNINGSFÖRBUD

- Om Kommunstyrelsen inte anser att det finns skäl för ett omedelbart omhändertagande enligt 6 § LVU, kan Kommunstyrelsen utbildnings- och omsorgsutskott istället ansöka till förvaltningsrätten enligt 25 § LVU om flyttningsförbud för barnet. I samband med detta inleds utredning enligt 11 kap 1 § SoL avseende barnets situation. För ett flyttningsförbud krävs att bedömning görs att barnet utsätts för att lida men om hen separeras från sitt familjehem. I dessa fall ska anmälan om behov av offentliga biträden för parterna lämnas till förvaltningsrätten. Ansökan görs till förvaltningsrätten av den verksamhet som har lämnat medgivande enligt 6 kap. 6 SoL att ta emot den unge i ett enskilt hem. Kommunstyrelsen utbildnings- och omsorgsutskott beslut att ansöka eller inte ansöka om flyttningsförbud kan inte överklagas.
- Om Kommunstyrelsen inte kan avvakta förvaltningsrättens beslut, kan kommunstyrelsen utbildnings- och omsorgsutskott besluta om tillfälligt flyttningsförbud enligt 27 § LVU i avvaktan på förvaltningsrättens beslut. Delegation på detta beslut har kommunstyrelsen utbildnings- och omsorgsutskott. Om utskottets beslut inte kan avvaktas, fattas beslut av utbildnings- och omsorgsutskotts ordförande, som getts kompletterande beslutanderätt. Beslut fattade av utbildnings- och omsorgsutskotts ordförande med stöd av kompletterande beslutanderätt ska lämnas för särskild anmälan till utskottet i samband med kommande sammanträde. Beslut om tillfälligt flyttningsförbud ska omedelbart underställas förvaltningsrätten. Beslutet är inte överklagningsbart, då det ändå kommer att prövas av domstol snart efter att

beslutet fattats. Om förvaltningsrätten fastställer det tillfälliga flyttningsförbudet, ska Kommunstyrelsen inom två veckor från dagen för förvaltningsrättens beslut ansöka om flyttningsförbud enligt ovan.

- Beslut om flyttningsförbud får endast fattas gällande barn boende i familjehem, ej avseende barn boende på HVB-hem.
- Beslut om flyttningsförbud ska övervägas minst var tredje månad. Kommunstyrelsens utbildnings- och omsorgsutskott överväger beslutet, handlingarna som motiverar ställningstagandet. Handlingar som skall till kommunstyrelsen utbildnings- och omsorgsutskott lämnas till utbildnings- och omsorgssekreterare innan utskottets sammanträde. Beslut om att flyttningsförbud ska fortgå är överklagningsbart och ska kommuniceras parterna skriftligen tillsammans med besvärshänvisning.
- I samband med beslut om flyttningsförbud får Kommunstyrelsen enligt 31 § LVU besluta hur umgänget mellan barnet/den unge och föräldrar eller vårdnadshavare ska se ut. Detta då det anses nödvändigt med hänsyn till syftet med flyttningsförbudet. Umgängesrestriktion under flyttningsförbud är en mycket ingripande åtgärd, varför den inte bör vara långvarig. Om bedömning görs att det finns behov av långvarig umgängesrestriktion enligt ovan, ska bedömning göras av om skäl föreligger för vård enligt LVU. Beslut om begränsning av umgänge under flyttningsförbud fattas av Kommunstyrelsen. Om utskottets beslut inte kan avvaktas, kan beslut fattas av Kommunstyrelsens ordförande alternativt vice ordförande, som getts kompletterande beslutanderätt. Beslutet är överklagningsbart och ska kommuniceras parterna skriftligen tillsammans med besvärshänvisning. Beslut fattat av Kommunstyrelsens ordförande alternativt vice ordförande med stöd av kompletterande beslutanderätt ska lämnas för särskild anmälan till Kommunstyrelsen i samband med kommande sammanträde.
- Om det inte längre föreligger skäl för tillfälligt flyttningsförbud eller flyttningsförbud, ska Kommunstyrelsen besluta att detta ska upphöra. Beslut att flyttningsförbud ska upphöra är överklagningsbart och ska kommuniceras parterna skriftligen tillsammans med besvärshänvisning.

15. YTTRANDE UNGDOMAR

- Åklagare/Tingsrätt alternativt polismyndigheten kan begära ett yttrande av kommunstyrelsen enligt LuL (lagen om unga lagöverträdare) avseende en ungdom.
- Utifrån en begäran om yttrande, inleds utredning enligt SoL 11 kap 1 § (yttrande ej BoU 11:1 SoL). Utredningen behöver inte bedrivas i enlighet med BBIC. Av begäran framgår vilka uppgifter som bör framgå av yttrandet.
- I yttrandet ska det göras en bedömning om den unge kan vara aktuell för ungdomstjänst.

- Det ska av dokumentation tydligt framgå hur den unge informerats samt fått möjlighet att uttrycka sin åsikt. Om detta av någon anledning inte skett, ska noga dokumenteras och motiveras varför.
- Det ska av dokumentation tydligt framgå att parterna fått information om utredning och bedömning samt huruvida de samtyckt eller inte.
- Det är viktigt att ha i åtanke att yttrandet läses upp i tingsrätten, varför information om annan person av sekretessskäl inte bör finnas i yttrandet. Det är även viktigt att yttrandet är så kortfattat som möjligt, på grund av den unges integritet. Information som inte är av vikt för den aktuella frågan, ska inte redogöras för i yttrandet.

16. UNGDOMSTJÄNST

- Efter att Kommunstyrelsen lämnat yttrande om lämpligheten att den unge genomför ungdomstjänst, fattar Tingsrätten beslut i frågan.
- Om Tingsrätten beslutar om ungdomstjänst för den unge, inkommer beslutet till kommunstyrelsen.
- Ansvarig handläggare ansvarar för att verkställa beslutet om ungdomstjänst.
- Ansvarig handläggare letar plats för genomförande av ungdomstjänst. Förslag kyrkan, kommunens verksamheter, egna förslag, idrottsföreningar.
- Gemensamt möte genomförs, där avtal tecknas med platsen för ungdomstjänst. Av avtalet ska framgå antal timmar, vilka tider som är uppgjort samt vad handledaren ska göra om ungdomen inte fullföljer.
  - Om den unge fullföljer: Handläggare ringer handledaren efter fullgjort ungdomstjänst, kontrollerar hur det går. Kontakta åklagare om denna begär detta.
  - Om den unge inte fullföljer: Boka ett gemensamt möte med platsen för ungdomstjänst, den unge samt eventuellt vårdnadshavare. Om den unge trots försök att motivera, inte fullföljer sin ungdomstjänst, informera den unge samt vårdnadshavare om att kontakt kommer att tas med åklagare, meddela åklagare att den unge inte fullföljt sin ungdomstjänst.
- Samtliga åtgärder samt bedömningar ska noga dokumenteras i akten.

17. ÖVERKLAGAN

17.1 Enskilds överklagan av kommunstyrelsens beslut

- Beslut om fortsatt vård enligt 3 § LVU efter omprövning, avslag på ansökan om bistånd i form av insatser m.m kan överklagas. Även avslag på begäran

om vårdens upphörande avseende vård enligt 2 § och/eller 3 § är överklagningsbart. Beslut fattat av Kommunstyrelsens utbildning- och omsorgsutskott kan överklagas enligt 22 § förvaltningslagen.

- Överklagan görs då till förvaltningsrätten. Överklagan lämnas till socialtjänsten inom tre veckor efter att parterna fått beslutet tillhanda, varpå en bedömning skall göras av huruvida överklagan inkommit i tid samt om beslutet ska omprövas av Kommunstyrelsen. Ställningstagande i samband med överklagan görs av delegat i ursprungsbeslutet. Om det är socialsekreterare som fattat beslutet, tar denne även ställning till om beslutet ska omprövas eller om överklagandet ska skickas till förvaltningsrätten. Har beslutet fattats av Kommunstyrelsen eller utskottet, måste överklagan dit för beslut.
- Om överklagan inte föranleder omprövning av beslutet och om överklagan inkommit i rätt tid, skickas överklagan tillsammans med det överklagade beslutet, utredning och ett yttrande till förvaltningsrätten. Detta skall göras snarast efter att överklagan inkommit. Av yttrandet skall framgå följande:
  - Vilket beslut överklagan avser
  - Om överklagan inkommit i rätt tid
  - Om överklagan föranleder omprövning av beslutet
  - Om kommunstyrelsen vill anmäla behov av offentligt biträde för parterna och om det finns några rekommendationer avseende biträde för barnet (lämpligt att barnet får samma biträde om det finns ett biträde som sedan tidigare har kännedom om barnet och tidigare förhandlingar och i så fall har möjlighet att på bästa sätt tillvarata barnets intressen).
- Om överklagan inte inkommit i rätt tid, ska Kommunstyrelsen enligt 24 § förvaltningslagen avvisa överklagan. Detta gäller med undantag för om förseningen beror på att Kommunstyrelsen lämnat felaktig besvärshänvisning eller om överklagan inkommit i rätt tid till den domstol som ska pröva överklagandet. Domstolen skall då översända handlingen till beslutsfattande myndighet för fortsatt handläggning. Beslut att avvisa överklagan fattas med stöd av 24 § förvaltningslagen av den delegat som fattat det aktuella beslutet som överklagas. Beslutet är överklagningsbart och skall tillsammans med besvärshänvisning meddelas den enskilde i samband med att beslut fattats.

17.2 Kommunstyrelsen överklagar förvaltningsrättens beslut

- I det fall förvaltningsrätten fattat beslut som går emot kommunstyrelsen, har Kommunstyrelsen som part i ärendet möjlighet att överklaga beslutet till kammarrätten. Beslut att överklaga förvaltningsrättens beslut fattas av delegat i ursprungsbeslutet efter samråd med områdeschef på IFO. Om beslutet fattats av Kommunstyrelsen alternativt Kommunstyrelsens utbildning- och omsorgsutskott, görs bedömning i samråd med områdeschef att lämna förslag till Kommunstyrelsens utbildning- och omsorgsutskott att överklaga förvaltningsrättens beslut.
- Efter att beslut fattats att överklaga, skickas överklagan tillsammans med beslut att överklaga till förvaltningsrätten. Ansvarig handläggare ansvarar för

att skicka överklagan till förvaltningsrätten. Överklagan ska ha inkommit till förvaltningsrätten inom tre veckor från det att Kommunstyrelsen fått kännedom om beslutet samt besvärshänvisning. Om överklagan inte inkommit inom rätt tid, kommer den att avvisas och beslutet kommer inte att prövas. Det är därför viktigt att ta ställning till huruvida ett beslut ska överklagas i direkt anslutning till att beslutet kommer till Kommunstyrelsens kännedom.

18. AVSLUTA ÄRENDEN

- Om bedömning görs att en insats skall avslutas, kan dokumentationsstödet (uppföljning av öppenvårdsinsatser) och (uppföljning av vård)(BBIC) fyllas i. Vid avslutad placering där ungdomar är på väg att flytta ut kan dokumentationsstödet (På väg) (BBIC) användas. Bedömning samt beslut att avsluta ärendet dokumenteras i aktanteckning.
- Som regel föregås ett avslutat ärende av ett avslutningsmöte, där barnet/den unge, vårdnadshavaren samt representant för insatsen medverkar.
- Alla kontakter som tas i samband med avslutning av ärendet, ska dokumenteras i aktanteckning.
- Beslut att avsluta ärendet registreras i verksamhetssystem. Utöver att registrera beslutet, måste ärendet avslutas manuellt genom att gå in på ikonen för insatsen och välja avsluta insats/verkställighet.
- Om samtliga insatser i ärendet ska avslutas, avslutas även verkställigheten och akten arkiveras.
- Om det finns flera insatser och det kommer att finnas fortsatt öppna insatser, avslutas insatsen. Verkställigheten lämnas öppen och akten förvaras fortsatt hos ansvarig handläggare. Den/de öppna insatserna handläggs i enlighet med riktlinjer.

19. UTLÄMNANDE AV HANDLINGAR

- Parterna i ett ärende har enligt 16 § förvaltningslagen rätt att ta del av uppgifter som tillförts ärendet. Samtliga parter i ett ärende har alltid rätt att få ut samtliga handlingar i ett ärende. Det är dock viktigt att tillse att det inte finns information som berör annan i de handlingar som lämnas ut. Som exempel kan nämnas att känslig information rörande en förälder (och som inte berör barnet) inte kan lämnas ut till den andra föräldern utan samtycke. Det är därför mycket viktigt att man noga ser över handlingar innan de lämnas ut.

- En begäran om handlingar från part ska alltid handläggas skyndsamt. Dokumentation ska föras av att handlingarna begärts ut samt när de utlämnats. Om man kommit överens med part om ett specifikt datum för utlämnande, ska detta noga dokumenteras. Om det finns en öppen akt, görs dokumentationen i den. Om öppen akt saknas, dokumenteras i word-dokument som skrivs ut, undertecknas och läggs i fysisk akt.
- Om begäran om handlingar kommer från annan än part i ärendet, krävs samtycke från den enskilde och/eller vårdnadshavare för att handlingar ska kunna lämnas ut. Om den som begär ut en handling innehar en fullmakt från den enskilde, ska fullmakten bedömas innan handlingar lämnas ut. Sådan fullmakt får inte vara för allmänt hållen, utan ska tydligt definiera inom vilka insatser samt vilken typ av handlingar och för vilken period som samtycke har lämnats. En fullmakt som formulerats som att fullmaktsinnehavaren har rätt att företräda den enskilde, innebär inte att den enskilde eftergett sekretessen och handlingar kan därmed inte lämnas ut (se dom från kammarrätten med mål nr 4401-15).
- Om bedömning görs att den inkomna fullmakten uppfyller kraven för att handlingar ska kunna lämnas ut, ska kontakt tas med den enskilde för att bekräfta samtycket att lämna ut aktuella handlingar.

19.1 Beslut att ej lämna ut handling

- Grundregeln är att sekretess råder gentemot den som inte är part i ärendet (26 kap 1 § OSL). Den enskilda kan enligt 12 kap 2 § första stycket OSL samtycka till att sekretessen helt eller delvis efterges. OBS! Om vårdnadshavare samtycker till att sekretessen efterges gällande ett barn, måste en bedömning göras om det är lämpligt att lämna ut handlingar till någon som inte är part. Vilka handlingar som lämnats ut ska dokumenteras i akt.
- Om bedömning görs i samråd med områdeschef att en handling inte kan lämnas ut till part, ska detta meddelas muntligt. I samband med detta meddelande ska den sökande informeras om att han/hon har rätt att få saken prövad av myndigheten och att det krävs ett skriftligt beslut för att ärendet ska kunna överklagas. Beslut att inte lämna ut handlingar formuleras av ansvarig handläggare och beslutas av utbildning- och omsorgssekreterare. Beslutet fattas med stöd av 26 kap 1 § OSL. Det är den tjänsteman som tar emot sådan begäran som ska se till att den kommer till rätt instans. Överklagan av ett sådant beslut lämnas till Kammarrätten (OBS: INTE FÖRVALTNINGSRÄTTEN). I sedvanlig ordning ska överklagan inlämnas till beslutande myndighet (kommunstyrelsen) som prövar om överklagan föranleder omprövning av beslutet och i annat fall vidarebefordrar beslutet tillsammans med överklagan till Kammarrätten.
- Bedömning kan även göras att inte lämna ut valda delar av handling. Även detta ska hanteras i enlighet med ovanstående punkt, den enskilde kan överklaga beslut att inte lämna ut valda delar av de begärda handlingarna. Prövning samt överklagan av beslut att inte lämna ut handlingar regleras i 6 kap 1-3 §§ samt 7-9 §§ OSL.

- Som regel råder inte sekretess gentemot vårdnadshavarna i ett ärende rörande ett barn. Rätten att ta del av sina barns angelägenheter tunnans dock ut i takt med barnets stigande ålder och mognad. När barnet nått en viss mognad och utveckling i övrigt anses föräldrarna därför inte kunna ta del av barnets angelägenheter. Någon åldersgräns finns inte angiven, då det är barnets mognad som är avgörande. Enligt 12 kap 3 § OSL framgår att sekretess för uppgift till skydd för en underårig gäller även gentemot vårdnadshavare om det kan antas att den underårige lider betydande men om uppgiften röjs för vårdnadshavare. Beslut att sekretessbelägga uppgifter gentemot vårdnadshavare fattas av utbildning- och omsorgssekreterare.
- I 14 § LVU finns en bestämmelse som innebär att kommunstyrelsen får besluta att hemlighålla barnets vistelseort för föräldrar eller vårdnadshavare om det är nödvändigt med hänsyn till ändamålet med vården. För mer info avseende detta, se under rubriken umgängesbegränsning i denna skrift.

20. DOKUMENTATION

- Samtlig dokumentation skall återfinnas i aktanteckningar. Hela ärendet skall kunna följas i aktanteckningar, i såväl utredningsskedet som under insatsen. Därutöver redovisas utvald information i de olika BBIC-dokumenterna. Beslutsunderlaget är en sammanfattning av inkomna uppgifter och inhämtad information under utredningstiden.
- Det är mycket viktigt att man alltid gör och dokumenterar en bedömning då det inkommer uppgifter eller uppstår situationer i pågående ärende. Som exempel kan nämnas att uppgifter inkommer avseende en ungdom som vårdas på HVB-hem att en situation uppstått. Om man då som ansvarig handläggare bedömer att inga åtgärder behöver vidtas samt att den unge kan ges erforderlig vård på det aktuella HVB-hemmet trots de inkomna uppgifterna, är det av mycket stor vikt att detta framgår av en aktanteckning, dels de inkomna uppgifterna, dels den bedömning man gjort och motiveringen till denna.
- Nya bestämmelser som gäller från 150101 gör gällande att det ställs högre krav på tydliga mål, beslut och genomförande. Dokumentationen ska följa "processkedjan" vilket innebär att det löpande under ärendets gång ska dokumenteras ställningstaganden som gjorts, samtycken som lämnats av den enskilde eller andra parter samt bedömningar som gjorts.
- Enligt uttalanden från JO (justitieombudsmannen) ska aktanteckningar vara införda i akten senast 2-3 veckor efter vidtagen åtgärd/förda samtal.
- Vid användande av tolk i kontakten med enskild ska bokningsnumret för tolken framgå av dokumentationen.

